

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

CHKD JUL 29 1964

VIE NYBĖ

78 M. 27 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1964 M. LIEPOS (JULY) 30 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Dariaus - Girėno minėjime liepos 19 d. Marquette Parke, Chicagoje, prie didvyrių paminklo už S. Dariaus pasižymėjimus buvo įteiktas "Purple Heart" medalis, kurį priėmė jo brolis Stanley Jucius. Nuotraukoje matomi: Illinois republikonų vadas, kandidatas į gubernatorių Charles Percy, Cook County šerifo padėjėjas Kucharski ir du JAV ginkluotųjų pajėgų atstovai.)
Edv. Šulakčio nuotrauka

New Yorke bus 50 tūkstančių lietuvių

Ryšium su Lietuvių diena New Yorke pasaulinėje parodoje, rugpjūčio 23-oji dar bus reikšminga ir įdomi tuo, kad tada lietuvių skaičius New Yorke pasieks viršūnę.

Bent 10,000 -- 15,000 lietuvių laukiama šioje šventėje dalyvaujant iš plačios Amerikos ir kitų kraštų.

Jei dabar pagal oficialius duomenis New Yorke lietuvių yra 35,000, tai rugpjūčio 23 d. tas skaičius pašoks iki 50,000. Liet. Dienos komiteto veikla kasdien vis labiau įsi-banguoja.

Uoliai veikia ir vadina-mieji "senieji" amerikiečiai lietuviai, sudarę specialų vienetą, kurio tikslas priminti apie Lietuvą bei jos dieną parodoje tiems lietuvių kilmės amerikiečiams, kurių vardų ir darbų garsai plačiai žinomi tarpamerikiečių. Laiškais kviečiama dalyvauti Lietuvių dienoj ar kitaip pareikšti savo susidomėjimą gimtajam kraštui.

Šiam komitetui buvo stambus uždavinys sudaryti bent dalinį tų garsenybių sąrašą, surasti adresus.

Komiteto sąrašuose yra šių amerikiečių pavardės, kurių lietuviška kilme neabejojama:

Joseph J. Ackell, Wall Street Journal redaktorius, New York, N. Y.; Nick Adams, televizijos ir filmų aktorius; John Adikes, Jamaica Savings Bank prezidentas; Joey Bishop, žinomas TV aktorius, kurio žmona lietuvaite Ruzgaitė; Fritz Braziliauskas, Yale Universit Assistant Athletic Director; Algirdas Brazys, operos dainininkas; Sir John Gielgud, pasaulinio garso aktorius, Laurence Harvey, iš Lietuvos kilęs filmų žvaigždė, Jūratė Nausėdaitė - Ann Jillian, jaunuolė kino aktorė; Rūta Lee-Kilmonytė, TV ir kino aktorė; Henry Kalky, TV aktorius, Anna Kaskas, operos dainininkė; Jim Katcavage, N. Y. Giants žaidėjas; Edwardas "Moose" Krauss, Athletic Director, Notre Dame University; Hon. William Laurkaitis, Baltimorės pašto viršininkas; Martin Manulis, TV kino žymis asmenybė; George Mikas, buvęs JAV krepšinio

žvaigždė; Jack Palauce, artimas bičiulis, John Podres, žaidžias Dodgers Los Angeles, Cal., Barbara Rockefeller; Ruth Roman, kino ir TV žvaigždė; dr. Jonas Salk, kurio tėvai kilę iš Vilniaus; Jack Sharkey - Žukauskas, buv. pasaulio bokso čempionas; Yustin Sirutis, pagarsėjęs boksininkas ir šiaip sporto veikėjas tarp amerikiečių; Frank Thomas, N. Y. Mets baseball žaidėjas; John Unitas, Baltimorės "Colts" garsenybė; Arnoldas Vokietaitis, operos solistas, Frank Wisbar, TV ir kino rašytojas, direktorius ir t.t.; Martha Wright, dainininkė, dažnai pasirodanti per televiziją ir radiją; Capt. John Yesulaitis, U. S. Air Force Band Asst. Director; Otto Toli-schius, New York Times redaktorius; Stanley Chesney, buv. JAV olimpiadinės futbolo (soccer) komandos žvaigždė ir šiaip pasiekęs ne vieną sporto rekordą; Willie Scritt, vienas pirmųjų JAV profesionalų krepšinininkų 1930 m., pasižymėjęs kaip šios sporto

Tęsiama 12 psl.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Liepos 12 d. laikraščiu Draugui sukako 55 metai, kaip vasario 10 d. Vienybei 78-ti. Tempus fugit, senovės romėnai sakydavo. Iki 1916 m. kovo 31 d. ėjo savaitiniu, po to dien-raščiu. Nuo 1909 iki 1912 m. išeidinėjo Wilkes Barre, Pa., nes Pensylvanijoje tuomet lietuvių buvo bene gausiausia. Ir Vienybė nuo 1886 metų ėjo šioje valstybėje, iki 1907 metais persikėlė į Brooklyn, N. Y. Nelengva buvo nei tada, nei dabar leisti laikraštį Amerikos lietuviams! Senimas praturtėja ar išmiršta, jaunimas nutausta, o imigracijos banga nuo 1917 metų įstatymais žymiai prislopinta. Netikėtas 27 tūkstančių "dypukų" atvykimas buvo, amerikiečių posakiu, "a shot in the arm." Ir jie jau pasinėrė srovėn, kurią Lietuvos pasiuntinys Londone, pats senas amerikietis, B. K. Balutis vaizdžiai lygina su Napoleono senosios gvardijos laikymusi likiminiame Waterloo mušyje - mūrė, bet nepasidavė! 79-tus metus pradėjusiai Vienybei smagu pasveikinti 55 metų kolegą, nors šis, šiuo metu, kai kada, iš kažin kur prisizvejoja keistokų idėjų apie seniausią Amerikos lietuvių laikraštį.

Kun. V. Bagdanavičiaus paskaita ALTo suvažiavimui Washingtone apie mūsų tautą ateities "perspektyvoje" prie stipresnio galvojimo gal būtų buvusi naudingesnė. Vienas Draugo bendradarbis anuosyk susizavėjo N. Y. Times šv. Tomo Akviniečio raštų recenzija, kur iškelta du bruožai: tikėjimas ir stiprus galvojimas. Kun.

Tęsiama 4 psl.

IR MANE PRISKAITĖ PRIE ŽMOGŽUDŽIŲ

INŽ. P. LELIS

Pirmame Kanados Lietuvių Fondo narių susirinkime, pertraukus metu, sutiktas senas bičiulis St. Jakubickas man sako: "Matai, pats skaitai tokią Vienybę, o negali užsisakyti Laisvosios Lietuvos. "O kas ją redaguoja?" klausiu. Sako: "Kaulėnas." "Ar Algirdas?" "Tas pats," atsako. "O, tai geras vyras, bičiulis, ir patriotas, be to, moka ugingas kalbas pasakyti. Nors jau turiu 9 lietuviškus laikraščius, še 5 doleriai ir duok man Laisvąją Lietuvą." Ir tikrai, ją užsisakęs neapsirikau. Išorinė laikraščio išvaizda ir jame talpinamų straipsnių aštrumas iš karto parodo to laikraščio stiprų skonį, aktyvumą ir palinkimą kovoti prieš .... ką? Bet kam tas nulaužtas kardas ar geležiniais vilkais papuoštu durklo rankena kiekviename lape? Ar čia nėra simboliškas pavaiždavimas kovoti su .... nulaužtu kardu?

Kaip ten bebūtų, šiame laikraštyje spausdinami įvairūs gyvenimo verpetai, praicitės kovų ir pačių atsiminimai gana gyvai ir įdomiai, nes juos rašo buvę aktyvus to laikotarpio veikėjai. Kadai Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio (St. Jakubicko) gyvas veikimas Toronte mane buvo sužavėjęs ir įtraukęs, nes maniau, kad tas sąjūdis

išjudins lietuvių mases didesniems darbams ir žygiams, bet po kiek laiko nusivyliau ir pasilikau nuošalyje, kai "susiplovė" dvi frakcijos (Jakubicko ir dr. Kaškelio), nors jos vėliau susitaikė, bet dingo aktyvumas.

Talgi skaitome Laisvąją Lietuvą. S. m. liepos 8 d. nr. 14 p. S. Antanaitis, komentuodamas Vienybės paskelbto dr. Dirmeikio laiško faktus arba kaip jis vadina insinucijas, viename punkte rašo: "atmetus vaikus, senelius ir pabėgėlius, tekų pripažinti visus suaugusius vyrus ir moteris (įskaitant ir S. Narkeliūnaitę, Sulaitį, Zalatorių, Lelį) žmogžudžiais."

Šių pavardžių paminėjimas bendroje "žmogžudžių" masėje lyg ir suteikia tiems išvardytiems asmenims tam tikrą svarbumą ar net pagarbą, betgi p. Antanaitis gerai žino, kad tie asmenys su Dirmeikiu ir Lapiene tiek pat bendro turi, kiek ir jis pats. Gal būt, autorius juos paminėjo dėlto, kad jie šį tą parašo į Vienybę? Kai dėl manęs, tai aš parašau retkarčiais į Vienybę kaip ir į kitus lietuvių laikraščius be jokios "politikos," o tik korespondencijos iš gyvenamo krašto lietuvių gyvenimo. Ar tai praskaitimas? Kokią "politiką" turi Vienybė, tai

ne mano reikalas. Jei Vienybės vadovai ar redaktoriai daro nusikaltimus prieš lietuvių tautą ar lietuvių kovos pastangas, tai tam yra Vyriausias Lietuvių Bendruomenės Garbės Teismas, ir jis gali nuspręsti ar ką nors pasmerkti, bet ne atskiri asmenys ar atskiros organizacijos. Tokią nuomonę man neseniai pasakė p. J. Matulionis.

Jau anksčiau esu rašęs, kad visi mūsų laikraščiai yra geri ir aš nesu didesnis Vienybės mylėtojas (kaip mane vadina L. L. spaudos verpetai) negu kitų lietuviškų laikraščių. Jie visi yra lyg tam tikri visuomenės sveikatos vitaminai. Jei ji naudos tik vitaminus A ir B, o truks vitamino C, tai vistiek toji visuomenė nebus pilnai patenkinta. Spaudos ir minties laisvė yra geriausias visuomenės vitaminas.

Kaikurių mūsų organizacijų "politinis" veikimas, dideli šukavimai, ir kitų grupių niekinimas Lietuvos laisvinimo kovai nepadės, o tik jai pakenks. Gi ramus, nuosaikus, pakantus ir visus lietuvius jungiantis veikimas, kokį parodė buvę Vliko pirmininkai: M. Krupavičius, J. Matulionis ir dr. A. Trimakas yra mums tikros viešojo veikimo gairės.

Hamilton, Ont. (Kanadoje) Lietuvių Choras, kuriam vadovauja muz. V. Verikaitis, ir dalyvaus Lietuvių dienos programoje rugpiučio 23 d. New Yorke.

Mirė dr. P. Jakimavičius-Jakmauh

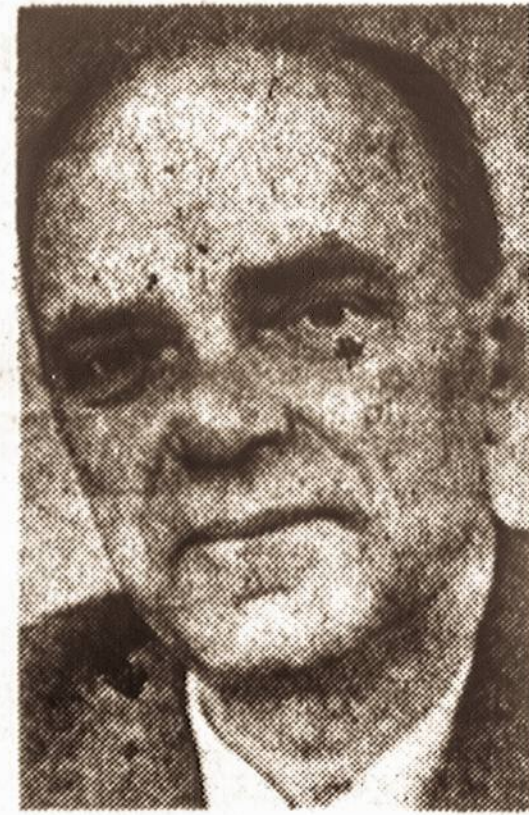
BOSTON, MASS. — Liepos 13 d. savo kabinete 515 Broadway, So. Boston, Mass. staiga širdies liga mirė plačiai žinomas lietuvis gydytojas dr. Povilas Jakimavičius-Jakmauh, sulaukęs 70 m. amžiaus, gyvenęs 106 Forbes Hill Rd., Milton, Mass. Po šv. Mišių šv. Agotos bažn. Milton, ketvirtadienį palaidotas Roselindale, Mass., kapinėse.

Dr. P. Jakimavičius-Jakmauh

1938 m. gubernatoriaus Hurley buvo paskirtas ir iki 1943 m. ėjo Massachusetts valstybės Sveikatos Komisijos nario pareigas. Baigęs Tufts Medical School buvo ir vienu seniausių Carney ir St. Margaret ligoninių gydytoju. Buvo American Medical Association, American College of Surgeons, Norfolk District Medical Society nariu ir pernai Mass. Medical Society jį apdovanojo 50 m. narystės medaliu. Be kitų organizacijų, buvo ir Public Health komiteto nariu, Amerikos ir Lietuvos Vyčių organizacijose taip pat aktyviai dalyvavo ir veikė kitose lietuvių organizacijose. Tarp kita, buvo Mount Washington Cooperative Banko Tarybos nariu.

Velionis, kilęs iš Lietuvos nuo Vabalninko, Amerikoje išgyveno visą savo amžių, palikdamas žmoną Mary T. (Mahoney), sūnų kunigą Paul M. Jakmauh, St. Mary of the Annunciation bažnyčioje, Mass., dukterį Mrs. Mary A. Dwyer, gyv. Ridgewood, N.J., 3 brolius: Joną, Petrą, gyv. Fairhaven ir Edwardą, Dorchester, Mass., pusseseres Valeriją Kazlauskienę, Flushing, N. Y., Kaziūnę Pavilonienę, Wantagh, L. I., N. Y. brolių Melvidą, Flushing, N. Y. ir Cereblejų šeimą Maspeth. Tebūnie velioniu lengva amžinai ilsėtis Amerikos žemelėje, o giminėms gilioms užuojautos.

Dr. Vilis Masens

Dr. Vilis Masens, žymus latvių politinis veikėjas ir jų ilgametis atstovas Pavergtosios Europos Tautose, eidamas 62 m. amžiaus, leidos 15 d. mirė New Yorke.

Nuo 1954 iki 1958 pirmininkavo Pavergtųjų Seimui, kartu pirmininkaudamas ir Latvijos delegacijai tame Seime.

Kaip to Seimo pirmininkas, jis lankėsi ir Europos Tarybos sesijoje Strasburge ir pas eilę Azijos, P. Amerikos ir Australijos vyriausybų ir gausiose paskaitose dėstė pavergtos Europos bylą tenykščiams intelektualams.

Dr. V. Masens teisę ir tarptautinius santykius studijavo Rygoje ir studijas gillino Prancūzijoje, Anglijoje ir Vokietijoje.

1922 jis pradėjo savo tarnybą Latvijos užsienio reikalų ministerijoje, vėliau Latvijos atstovybėse Anglijoje, Lietuvoje, Prancūzijoje. Būdamas Lietuvoje, išmoko gražiai lietuviškai ir vedė lietuvaitę A. Lukšytę.

Prieš pat Latvijos okupaciją buvo vienas artimų užsienio reikalų ministro Munters bendradarbių. Tretyje dirbo Latvijos Raudonajame Kryžiuje ir IRO. 1950 atvykęs į JAV tuoj įsitraukė į laisvųjų latvių laisvės kovą dėl Latvijos nepriklausomybės.

Atlanto nugalėtojų pagerbimas

Darius ir Girėnas savo istoriniame skridime į Lietuvą liepos 19 d. buvo prisiminti kuklose išklmėse prie jų atminimui pastatyto paminklo Chicagos Marquette parke.

Kalbėtojų tarpe buvo gana įtakingas republikonų partijos asmuo - kandidatas į Illinois valstybės gubernatorių Charles Percy. Jis prisiminė istorinį lakūnų žygį į Lietuvą, kuris pagelbėjo atidaryti erdves amžių ir padėjo pamatus kitų skridimams.

Charles Percy pasidžiaugė šiame krašte užtinkamomis laisvėmis, ko neturi kitos valstybės. Jis perskaitė 1964 m. republikonų partijos platformos vietą, liečiančią komunizmą ir pavergtąsias tautas.

Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. Petras Daužvardis, savo kalbą pradėjęs Dariaus ir Girėno skridimo į Lietuvą

testamento žodžių interpretavimu, nukrypo į politiką ir stengėsi atremti Chruščėvo aiškinius dėl progreso okup. Lietuvoje, pažymėdamas, jog "progresas yra daromas ir kalėjime." "Dirbkime ir kovokime, kol Lietuva bus laisva," - kvietė konsulas.

JAV ginkluotųjų pajėgų atstovai, norėdami atžymėti St. Dariaus herojiškumą, lakūno broliui įteikė "Purple Heart" medali - vieną iš didesniųjų įvertinimo ženklų.

Kandidatas į gubernatorių Charles Percy padėjo vainiką prie Atlanto nugalėtojų paminklo, o Dariaus - Girėno posto veteranai iššovė 3 salves šautuvais.

Maldą perskaitė Dariaus - Girėno veteranų posto kapelionai, išklmėms vadovavo pats posto komandierius Cleveland Lee.

Pažymėtina, jog šį minėjimą beveik ignoravo Chicagos lietuvių spauda. Gal dėl to susirinko tik apie 500 tautiečių, kuomet kitais metais būdavo apie 5000.

Visa programa buvo nepaprastai trumpa - užtruko nepilną valandą laiko.

Po minėjimo dalis tautiečių užsuko į netoliese esančią futbolo aikštę, kur Lituanicos vardu pasivadinusio klubo futbolininkai karštoje saulėje (temperatūra 90) sukojo lygiomis su Auroros miesto Kickers komanda 3:3. e. š.

* Janina ir Jonas Račiai, buvę Sibiro tremtiniai, kelias savaites pagyvenę Detrote ir ten negavę darbo, atvyko Chicagon įsikūrimui.

afton tours, inc.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 PLAZA 7-9595
Cable Address: Aftontours, New York

JAU PATS LAIKAS REGISTRUOTIS AFTON TOURS INC. TVARKOMAI

Ekskursijai į Lietuvą

KURI IŠ NEW YORKO SAS LĒKTUVU IŠSKRENDA RUGSĖJO 1 D.

AFTON TOURS, Sėnios Sokoloff vadovaujama, išrūpino net 14 dienų viešnagės Lietuvoje. Ekskursija tęsis 21 dienas, pakelyje į Vilnių sustojant Copenhagoje ir Maskvoje. Grįžtant į Ameriką, porą dienų bus lankomasi Paryžiuje ar Londone.

EKSKURSJA KAINUOJA \$1,050
Registruojantis reikia sumokėti \$100 rankpinigų.

DĒL PLATESNIŲ INFORMACIJŲ PRAŠOMA KREIPTIS Į VIENYBĖ,
192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokieciais)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

ALICE STEPHENS (viršuje) bus viena iš dirigenčių Lietuvių Dienos iškilmėse New Yorke, rugp. 23 d. Jos vadovaujamas merginų ansamblis iš Chicagos į New Yorką važiuos traukiniu. Jos turi nusamdžiusios visą vagoną, kuriuo galės pasinaudoti ir kiti ekskursantai, norintieji važiuoti į Lietuvių Dieną New Yorke. Išvažiuos rugpjūčio 21 d. po pietų.

* ROMAS BILIŪNAS, kuris yra baigęs Illinois un-tą inžinieriaus laipsniu, dabar tarnaujantis aviacijoje, išskrido tarnybai į Pietų Vietnamą.

* LIETUVIŲ PREKYBOS Rūmų rengiama tradicinė Golfo Diena šiemet įvyks rugpjūčio 19 d. Be žaidimų bus pietūs ir laimėtojų apdovanojimas. Šios pramogos rengimui vadovauja F. Raudonis, o jam padeda P. Vilkelis, B. Shukis, J. Pachankis.

* GEDIMINAS BIELSKUS, Jurgis Gaučys, ir Elvyra Kavaliūnaitė — visi chigagiečiai studentai, išrinkti Liet. Stud. Sąjungos 1964-1965 mokslo metų revizijos komisijon. Centro valdyba buvo išrinkta iš Detroito studentų, o Garbės Teismui ši kartą buvo negauta kandidatų sąrašo.

* KUN. B. SUGINTAS, žymusis pinigų rinkėjas Chicagoje, per Balfą už birželio mėnesį pasiuntė 1,180 dol.; Vasario 16-sios gimnazijai 900 dol., Salezlečių gimn. — 260 dol. ir Punsko gimn. — 20 dol.

* Donelaičio "Metų" įscenizavimą rengia Scenos darbuotojų sąjunga Chicagoje. Yra numatyti 2 spektakliai, pirmasis bus spalio 17 d. Režisuoja akt. A. Dikinis.

* "ALEKSANDRYNO" trečiasis tomas netrukus bus atiduotas spaudai. Ši veikalą leidžia Kultūros Fondas.

* MILDA ALELIŪNAITĖ, 17 m. amžiaus Chicagoje gimusi lietuvaitė, mirė liepos mėn. 13 d. Central Community ligoninėje. Ji buvo sunkiai sužeista prieš kelias dienas vienos moters, užvažiuosios mašina ant šaligatvio, kuomet su grupe kitų žmonių laukė autobuso. Dvi moterys buvo užmuštos vietoje, o ji su kitais 6 asmenimis sužeista. Mašinos vairuotoja teisinosi, kad neveikė stabdžiai.

Pavergtųjų tautų minėjime Chicagos Grant parke prie Michigan ežero liepos 12 d. garbės prezidentė kaip matoma iš nuotraukos, sėdėjo gen. konsulas dr. P. Daužvardis, vykn. V. Brizgys, J. Škorubekas, kongresmonai R. Pucinski ir B. O'Hara bei kiti. E. Šulaičio nuotrauka

VIENYBĖ, 1964 m. liepos 30 d.

* CHICAGOS SKAUTAI ir skautės stovyklovo Camp Rakas Custer, Mich, Liepos 11-12 d. d. į stovyklą buvo suvažiavę skautų tėvai ir artimieji.

* LIETUVOS Evangelikų Reformatų Bažnyčios XVII sinodas įvyko Chicagos šiaurinėje dalyje. Jis buvo pradėtas birželio 20 d. Čia buvo išrinkta nauja Bažnyčios Kolegija, kurią sudaro: M. Tamulėnas, — prez., prof. K. Kurnatauskas — generalinis superintendantas ir viceprezidentas, nariai — kunigai St. Neimanas, P. Dilys, F. Barnelis. Taip pat: J. Dagys, E. Gerulis, J. Kregždė. Rezoliucijose stipriai pasisakyta prieš Šiluvos koplyčią Washingtone. Paminėta, jog Šiluvos paveikslas parinkimas, kuris simbolizuoja Reformacijos Lietuvoje sutruškinimą, yra visų lietuvių evangelikų įžeidimas ir prieštarauja šių dienų krikščionių susiartinimo dvasiai.

* JUOZAS DILYS, pasižymėjęs antikomunistinėmis ir antisemitinėmis spaudos platintojas, nusiskundė, jog jis pateko garsiojo V. Šimkaus nemalonėn už tai, kad Dilio nuotrauka, fotografuota šiam beplatintant spaudą, buvo patalpinta Vienybėje. J. Dilys "trukšmingųjų patrijotų" tarpe praranda pasitikėjimą; jį iš Pavergtųjų Tautų savaitės minėjimo Chicagoje norėjo išvesti ne tik ugniagiškių departamento policija, bet ir pats miesto burmistro padėjėjas pulk. Jack Reilly.

* ALICE STEPHENS merginų ansamblis į Lietuvių Dieną New Yorke važiuos traukiniu. Jos turi nusamdžiusios visą vagoną, kuriuo galės pasinaudoti ir ekskursantai. Išvažiuos rugpjūčio 21 d. po pietų.

* ANTHONY YUKNIS, Vienybės bendradarbis, redaguoja "Music Pad" žurnaliuką, kurio naujas numeris (Nr. 2) pasirodė už birželio-liepos mėnesius. Šio leidinio, vadina "The Entertainment Lounge Magazine" viršelyje yra solisto Algrido Brazio nuotrauka iš Toscos operos. Žurnaliuką leidžia taip pat Amerikoje gimęs lietuvis — Frank Jurgaitis. Abu priklauso Lietuvos Vyčių organizacijai ir Amerikos Legijono Don Varnas postui.

* DR. ALFONSAS ŠEŠPLAUKIS Columbijos un-to profesorius, gyvenantis New Yorke, atvyko pavišėti į Chicago. Čia apsisotojo pas savo gimines.

T. KUČINSKAS, seniausias Vienybės skaitytojas ir rėmėjas Chicagoje, surado priemonės apsiginti nuo išdykusių vaikų. Bridgeport kolonijos lietuvių bankas prie Kučinsko namo įtaisė aikštę automobiliams. Vakarais ten pradėjo žaisti vaikėžai, dažnai išdaudydami langus. Kučinskas, surinkęs 25 kaimynų parašus, dėl to pasiskundė miesto mēru, kuris ši reikalą pavedė policijos viršininkui sutvarkyti. Dabar T. Kučinsko apylinkėje viskas labai ramu.

* VYKSTANTIEJI į Vienybės bendradarbių remėjų ir skaitytojų suvažiavimą, rengiamą rugpjūčio 22 d. Brooklynne ir neturintį susisiekimo priemonių, gali kreiptis Vienybės atstovybėn Chicagoje — 1320 S. 48th Ct., Cicero 50, Ill., tel. OL 6-1357 (po 6 val. vak.).

Bobby Lee, kairėje, vadovauja radijo programai, kuri perduodama per Chicagos radijo stotį WOPA, penktadieniais 9:30 val. v. Nuotraukoje jis matomas tai programai pasibaigus, kartu su Tony Yukniu (viduryje), Music Pad redaktorium ir Joe Martin, egz. sekretorium American Press Association. Bobby Lee su Tony Yukniu savo radijo programos metu padarė interview.

Lietuvos Vyčiai rinksis Chicagoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Lietuvos Vyčių organizacijos nariai jau yra pakėlę sparnus važiuoti Chicagon, kur netrukus prasidės jų 51-sis seimas. Ši organizacija, kuri jau gyvuoja daugiau negu puššimtį metų, šiame seime išrinks naują vadovybę, apsvarstys organizacinius reikalus, nubrėš planus ateičiai, pabendraus, papramogaus.

Seimo atidarymas įvyks rugpjūčio mėn. 6 d. vakare, o pirmasis posėdis bus rugpjūčio mėn. 7 d. Pošėdžiai bus praviedami Sheraton-Chicago puikiame viešbutyje, kuriame taip pat įvyks ir nemaža pramogų. Pavyzdžiui, rugpjūčio 8 d. vakare čia yra rengiamas šokių vakaras, o sekančią dieną — pobūvis-banketas. Taip pat pramogų tarpe yra įrašytas Lietuvos Vyčių choro koncertas Cathedral Auditorium, 11 E. Chicago Ave. (rugsjūčio 7 d.), dovanų įteikimo pietūs ir kt. Be to, kiekvieną dieną vyks bendros pamaldos įvairiose Chicagos ir Cicero liet. kolonijū bažnyčiose.

Į šį seimą yra laukiama susirenkant apie 300 delegatų, jų antrininkų: ir svečių. Ju čia bus iš plačiosios Amerikos nuo New Yorko iki Los Angeles imtinai — kur tik yra L. Vyčių kuopos. Šiuo metu šiame krašte gyvuoja apie 50 aktyvių kuopų, kurių dauguma čia atsiųs savo delegatus. Seime, kaip ir pačioje organizacijoje daugumą sudarys jau Amerikoje gimusieji lietuviai, kadangi naujai į šį kraštą atvykusieji dėl nežinomų priežasčių vyčių tarpe nepritapo.

Seimą rengia speciali komisija, kurią sudaro: Eleanor Laurin, Richard Shlaustas, Al Zakarka, Ann Marie Kassel, Vince Samoška, Al Kassel, Helen Gudauskas, Andrew Yuknis, Frank Švelnis, Joan Jakunas, Loreta Kassel, kun. Zakaruskas, Loreta Macekonis, Dolores Yuknis, Julie Zakarka.

VYČIŲ VADOVYBĖ

Dabar norisi sužymėti asmenis, kurie sudaro šiuome-

tinę Lietuvos Vyčių organizacijos vadovybę. Ši organizacija gal yra vienintelė iš mūsų organizacijų tarpo savo priekyje — prezidento pozicijoje turinti moterį — Helen Shields — Šaulytę iš Philadelphijos. Viceprezidentų

tarpe irgi viena yra moteris — Bernice Kavadaras iš Worcesterio. Kiti du viceprezidentai — Jerome Venis ir Longinas Švelnis. Taip pat vadovybėn dar įeina: Agnes Timmins, Rita Pinkus, Albert Kassel, Robert S. Boris (buvęs prezidentas), Eleanor Laurin, Konstant Savickas.

Taip pat yra ir įvairių komisijų: lietuviškų reikalų, lietuvių kultūros, spaudos, sporto. Lietuvių kultūros komisijoje nemaža darbuojasi žinomas visuomenininkas Jokūbas Stukas, kuris yra komisijos pirmininkas. Bene žinomiausia ir daugiausia veiksmo rodo Lietuviškų reikalų komisija (pirm. John Andruška), kurioje centre figūra yra kun. John Jutt-Jutkevicius. Šios komisijos nariai rašo laiškus įtakingiems amerikiečiams ar laikraščių redakcijoms, reaguodami į rašinius, padėkodami už geras žinias, prašydami talkos įvairiuose darbuose ir kt. Ši komisija gal būt yra vienas iš svarbiausių vyčių darbų, kas juos išskiria iš kitų organizacijų ir suteikia jiems nemažą "kredito".

Lietuvos Vyčiai leidžia (šiuo metu Chicagoje) mėnesinį žurnalą, kuri redaguoja Linda Vaičekauskis. Šio žurnalo medžiaga yra lietuvių ir anglų kalbomis, taip kad galėtų suprasti ir mažiau lietuvių kalbą vartoti galintieji nariai.

Baigiant norisi iškelti mintį, jog daugiau lietuvių susidomėtų šios organizacijos veikla, kuri yra remtina, nes daug duoda naudos — tiek tarpusavo santykių palaikyme tiek bendroje Lietuvos Laisvinimo byloje. Būtu gera, kad ją paremtų ir tie, kurie save laiko patrijotais, tačiau neranda būdų tam patriotiškumui užanspauduoti. Čia galėtų sutilti visi geros valios tautiečiai, kuriems rūpi Lietuva ir lietuviški reikalai.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886 is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava; Editor: Salomeja Narkelionaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Šulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelto iš 1 psl.

B. turi tikėjimo: "Dabartinė mūsų tautos padėtis sunki ir kritiška, bet ne beviltiška." Slinga stipraus pagalvojimo.

Nustato, kad "tautos ateitis priklausys nuo to, kaip lietuvis jausis lietuviškoje visuomenėje ir žmonijoje." Jausmai paprastai priklauso nuo sąlygų. Jų paskaitininkas nei dėmesin nepaėmė. Neaišku, nei kur toji "lietuviškoji visuomenė": prie Nemuno ar už Atlanto? Jei už Atlanto, kodėl ji čia atsidūrė ir kokia jai ateitis? Jei prie Nemuno, tai istorija kaimynais įrodo vokiečius, rusus ir lenkus. Devynių šimtų metų santykiavimą su vokiečiais svarstė Vydnas, nesvarsto kun. B. Iš rusų mūsų kunigaikščiai užvaldė jų vakarines sritis, pasisavino kalbą diplomatijai, istorijos kronikoms, Lietuvos Statutui, o rusai nuo caro Ivano IV vis skverbėsi "lango" į Baltijos jūrą pro Pabaltijo kraštus. Su lenkais turėjome politinę uniją ir tauta atidavė netausti bajoriją, aukštesnę dvasišką ir geroką dalį Vilniaus krašto (net šiandien lenkai širdyje nepripažįsta Vilniaus lietuviams). Tai iš istorijos. Kas toliau?

Sociologija kun. B. būtų pasakiusi, kad visuomenė susideda iš įvairių sluoksnių, kuriuose marksistai nori įžiūrėti "išnaudotojus" ir "išnaudojamuosius". Kokie sluoksniai buvo senovės Lietuvos visuomenėje, praėjusiame šimtmetyje, dabar ir numatomi ateityje? Paskaitoje apie tai nei žodžio. Tik pasakoma, kad mūsų protėviai pavėlavo apsikrikštyti, pasiskubino netausti, bet kodėl taip įvyko? Gal ne todėl, kad jie buvo "lepšiai" (taip dr. Štūpas priekaištaudavo), bet kad "balų ir miškų" apsuptiems lietuviams nebavo sąlygų sudaryti visuomenės vidurio "buržuazinį" miestelėnišką sluoksnį, koks pastebimas Vakarų Europoje. Todėl padėkokime mielam paskaitininkui, kad padrąsino šviesiu tikėjimu: "tautos padėtis sunki ir kritiška, bet ne beviltiška", nors ir neparyškino stipriu galvoju, kodėl ne beviltiška (bene, kad klostosi sumanus miestelėniškas-inteligentiškas naujas visuomenės sluoksnis?). Kun. B. juk ne šv. Tomas Akviniėtis!

Vilniuje posėdžiavo Aukščiausias Sovietas, priėmęs civilinių įstatymų ir proceso kodeksus, juridinės komisijos pirm. V. Deksnio pavadintus "pirmaisiais kodifikavimo aktais visoje Lietuvos istorijoje" (pamiršo Lietuvos Statuto tris laidas?). Nepriklausoma Lietuva, sako, naudojosi visokių kodeksų mišiniu, o Sovietų Lietuva 1915 m. "pasiskolinusi" rusų sovietų respublikos kodeksą. Aišku, ir priimtieji kodeksai ne savarankiški, nes nusirašyti iš Sovietijos kodeksų. Įsigalios 1965 m. sausio 1 d. Teismai vartos lietuvių kalbą, kitataučiams prisišaukiant vertėjų.

Girnakalis

IŠ KAIRES IR IŠ DEŠINĖS

SVIESA IŠ TĖVYNĖS

Mylėsi Lietuvą iš tolo
Visa širdim, visais jausmais...

Bern. Brazdžionis

Vieni iš mūsų savo tėvynę atsimena, nes ten praleido daugelį savo gyvenimo metų. Kiti to krašto niekad nematė, apie Lietuvą žino tik iš pasakojimų ir iš literatūros. Auga naujos kartos, irgi tėvynės nemačiusios. Ir kas gi juos, tuos būsimuosius, turės risti su protėvių kraštu? Vis nauji tėvynės šviesos spinduliai turi galvinti jausmus, turi uždegti net ir užgesusią ugnį. Be tėvynės šviesos išelvijoje lietuviškąją dvasią laukia mirtis. Nuo kamieno nulūžusi medžio šaka miršta. Mes esame nuo kamieno nulūžę. Ar ir turime likti nulūžę?

Tai yra minčių apie tėvynę pirmasis ir pagrindinis laiptas. Tik po šių pirmaeilų ateina eilė kitiems reikalams. Štai — įsikūrėme kitame krašte, visu savo gyvenimu įėjome į kitataučių visuomenę, gyvenamajam kraštui daug kuo moraliai įsipareigojome ir t. t. Bet kito krašto gero piliečio jausmus ir pareigas suderiname su ta savo sielos dalimi, kurią galvina šviesa iš tėvynės. Kas susiderinti nepajėgia, tas panašus į dviem arkliais važiuojantį vežiką, kai be lieka tik vienas arklys, o kito arklio tik palikusi plėšikė velkas!

Tėvynės šviesos beieškant, nelengva su nuotaikomis. Tėvynė šeiminkauja svetimieji, jų grėsmė mus padarė išelviais. Gėdžiame kelio atgal, bet tas kelias vienims uždarytas visiems laikams, kitiems trūksta pasiryžimo ir drąsos, o daug kas negali judėti svetimame krašte gėrybių prispaustas. Tarlamės kovoją už tėvynės laisvę, o iš tiesų ar tik ne patys nykstam?

Skaitome mūsų suvažiavimų ir kongresų laikraščiuose išreikštas nuotaikas: kovoti... atsiriboti... be kompromisų... Bet ir be kompromisinių kovoj gresia tautinės tamsybės naktis, jei kovotojai atsiribos ir nuo tėvynės šviesos.

Jau pripratome prie šūkio: primtini ryšiai su tauta, neprimtini su okupantu. O kas iš bešūkujančių atsidėjo nors rimtam referatui aptarti ryšiams su tauta?

VAJE, VAJE, MANO PILAITĖ GRIŪVAI..

St. Adomaitis iš Paterson, N. J., parašė laišką, kur piktinasi Girnakalio tvirtinimu, kad "dar niekada Lietuvoje nebuvo taip plačiai paplitusi lietuviška periodinė spauda, dar niekada Lietuvoje neišleido tiek daug lietuviškų knygų" ir t. t. Matyt, ponas Adomaitis čia turėjo priešingą nuomonę: tarybinėje santvarkoje lietuviška spauda išgyvena nuskumimo laikus. Kai jis išgirdo Lietuvoje esant visai atvirkščiai, tai ir sušuko: Kaip tai suprasti? Reiškia, žmogus gyvena plaitėje, didžiavosi tvirtais mūrais, o, žiūrėk — griūvai!

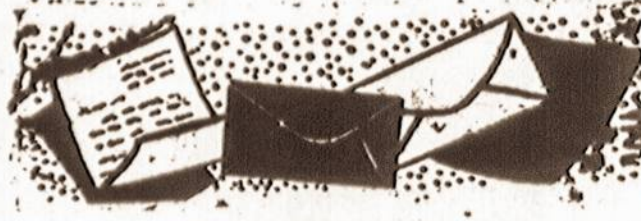
O suprasti čia visai lengva: tarybinės spaudos tiražai yra tokie, kokius lietuviška spauda niekad nebuvo turėjusi. Rodos, aišku. Nepriklausomųjų laikų gyvenime buvo didelis įvykis, kai Mūsų Rytojus prasimušė pro kelius tūkstančių tiražus ir pasiekė šimtus tūkstančių. O dabar, nekaltant jau apie Tiesą ar Valstiečių laikraštį, tokia Tarybinė moteris pasiekė net 165,000, Jaunimo gretos — 60,000, Svyturys — 38,000 ir t. t. Anąkart paskelbiau žinių apie rajoninę spaudą — net Sakų Draugas savo tiražu yra netoli Chicagos Draugai!

O gal tuos leidinius žmonės tik prenumuoja, bet neskaito? Gal tie leidiniai neįdomūs? Į panašius klausimus ieškant atsakymo, reikia pripažinti, kad kai kurie tų leidinių yra labai įdomūs. Kiti skaitomi, nes juose apstu ne tiek įdomių informacijų, kiek tarybiniam gyvenime reikalingų. Kai kas skaitoma ir dėl to, kad lietuvių tauta jau seniai išgyveno spaudos neskaitymo laikotarpį, dar vokiečių okupacijos laikais knyga ir laikraštis jau buvo pradėtas grobstyti grobstyti. Pagaliau kai kas skaitoma ir dėl to, kad įperša propagandistai (galimas daktas,

tęsiama 5 psl.

MUMS

RAŠO:

Laiškų skyriuje telpanti medžiaga nebūtinai atstovauja redakcijos nuomonę. RED.

VIENYBĖS REDAKCIJAI,

Noriu paklausti, kaip suprasti Girnakalio tvirtinimą, kad "dar niekada Lietuvoje nebuvo taip plačiai paplitusi lietuviška periodinė spauda, dar niekad Lietuvoje neišle-

davo tiek daug lietuviškų knygų, dar niekad Lietuvoje nebuvo taip uoliai rūpinamasi lietuvių kalbos grynumu"? Ar kad laikraščių laidos didelės, ar kad išelvija pralenkia knygomis, kurių didelė dalis

Vienas posmas kodekse sako: "Kolchozai gauna žemę iš valstybės amžinam naudojimui. Dalį išskiria kolchozninkų kiemams naudotis pagal žemdirbių artelės įstatus." Kodeksas aptvarko naujų kiemų sudarinėjimą, kolchozninkų pasitraukimo sąlygas ir neteisėtą sklypelio naudojimą. Kodeksas uždraudžia gyventi iš namų nuomų, o butus skirstant gali dalyvauti, greta vietinio sovieto biurokratų ir "visuomeninių organizacijų" (pavyzdžiui, darbo unijų) atstovai. Amžiniems girtuokliams galima užkarti "rūpyba," kuri atimtų jų pajamas šeimos naudai. Norima, kad visi ieškiniai iki 50 rb. vertės būtų "draugiškų teismų" (kurių sakoma, Lietuvoje jau 3,700) išsprendžiami. Be jų, dar veikia ir "draugovės" bei "partinės-valstybinės kontrolės rėmėjai." Pasakoja, jog šiais kodeksais siekiama, kad prasikaltėlis pajustų, jog už savo elgesį ne tiek teismui, kiek savo apylinkės visuomenei (tarytum, anglo-saksų "trial by jury") atsakinėtų, bet nenubraukiama nei prokurorų vaidmuo prižiūrėti, kad įstatymai nebūtų laužomi. Be abejo, kodeksai gal ir būtų naudingi, jei lietuvis Lietuvoje šiandien iš tikrųjų turėtų politines ir ekonomines demokratines piliečio laisves.

propagandinis komunistinis šlamštas, kurio, kaip ir pati Tiesa skundžiama, niekas nenori pirkti ir dėl to jis užstogul knygynų lentynose? Kiek toji spauda savo turiniu lietuviška? Žiūrėkit: prieš 1940 metų rusų užplūdimą net ir lietuvių kalbos grynumu taip nesirūpinta, kaip dabar! Taigi tikras kultūrinis pakilimas, įskaitant dar nepaprastai išplėstą lietuvišką švietimą. Taip G. tvirtina Vienybės nr. 12. O prieš tai tas pats G. Vienybės nr. 10 džiaugėsi, kad turėsime dvi enciklopedijas: mūsišką LE, išleistą Bostone, iš 33 tomų, ir "lietuvišką tarybinę" iš 3-jų tomų. Tai kultūrinis iškilimas 2-ji su puse milijonų tautai tėvynėje su trim tomiais prieš 33 išelvijos leidžiamus!

Jei tik tokia Sniečkaus gajos kontroliuojama "tėvynės šviesa plieskia" (taip Vienybės nr. 18 G-lis sako), tai plepiam kitų mokytojų tektų kiek pagalvoti prieš rašant. STASYS ADOMAITIS Paterson, N. J.

(Žiūr. Girnakalio atsakymą S. Adomaičiui šiame puslapyje. RED.)

Lietuvos spaudoje rašoma: Kalšladorių rajone Bangos kolchozų šešerius metus veda Strogonovas — ir visą laiką vyksta grobystymai bei rodoma didelis nemokėjimas pelningai ūki vesti. Ko iš Strogonovų tikėtis?

Radviliškyje pradėjo veikti nauja automatinė telefono stotis, aptarnaujanti 500 telefono abonentų.

DIDRUSIŲ KOLONIALIZMAS...

Neseniai iš Lietuvos atvykusi buvusi klaipėdiete ir kaunietė Jadvyga Viluckienė Darbininke pasakoja: "Mūsų vis kovojava prieš komunizmą, bet iš tikro į Lietuvos kūną suvarytos ne komunizmo, bet didrusiškos okupanto-kolonizatoriaus viny ir durklas. Gilioji problema yra santykiai tarp pavergėjo bei jo tarnų ir lietuvių. Lietuvos gyvenimo aplinkybių, man atrodo, laisvojo pasaulio lietuviams jau nebeįstengia suprasti...."

Istorijos seminarui Hamburgo u-te prof. A. E. Senas skaitė paskaitą vokiškai "Zvilgsnis į Vilniaus klausimą". Iškilę slapty Lietuvos veikėjų pasimatymus su lenkais, stiekiant anuomet tinkamai išspresti šį klausimą. Lietuvoje 1922 m., sako, vienas ministras net buvo priverstas rezignuoti, nes priėmė-vaizino lenkų diplomata. Voldemaras Paryžiuje 1926-1927 metais turėjęs slapty konferencijų su lenkais. Prof. Senn lankė Vilnių ir papasakojo, kad gatvėse girdėti rusų ir lietuvių kalbos, bet mažiau lenkų. Viešbutyje patarnautojai kalbėję rusiškai, bet savo tarpe lenkiškai. Norėjo atlinkyti Kauką ir Trakus, bet neleidę.

Londono Europos Lietuvis rašo: "Kai negalima pareikš-

ti pagrįstos nuomonės ir iškelti įdomių klausimų, tai laikraštis neatlieka savo paskirties."

Keliems mūsų laikraščiams labai patikusių straipsniu dr. J. Grinius svarsto "Kvislingai tarp laisvųjų lietuvių." Šių randa ne tik vyrų iš stuomens, bet ir nykštukesnių "kvislingėlių." Be to, net trijų rūšių! Kadangi neįvardina vardų, citatų ar datų, sunku patikrinti, ar daktaras čia iš tikrųjų ką nors mūsų visuomenėje rado, ar ne. Prieš pradėdamas temą svarstyti, gaila, nusiikirto sau galvą, pareikšdamas: "Vakaruose gyvenanti tautos dalis nėra pajėgi iškovoti laisvę visai tautai." Jei nepajėgi, tai ar ne laiko gaisrinimas svarstyti trijų rūšių kvislingų buvimą, ieškoti veiksnų vienybės ar susiskaldymo, išieivius raginti būti energingais -- juk, šiaip ar taip laisvės kovoje jie, pasak dr. Grinių, nullis.

Dr. Grinius pasakoja: "Trečioji kvislingų rūšis gudriausia: ji ypač nepalanki Bendruomenei, ir jos rėmėjams." Čia taiko Sandaros ir Naujienų redaktoriams? Gaila, kad dr. Grinius nieko iš niekur nepacituoja, todėl jo raštas atrodo išsikales ir iš-

Tęsiama 10 psl.

PAGRINDINĖS JAV PARTIJOS

DEMOKRATŲ PARTIJA

Vienai konvencijai praėjus, o antrai artėjant, yra pravartu istoriškai pažvelgti į JAV politines partijas, jų praeitį ir tradicijas.

Politinių partijų, kaip mes jas pažįstame, egzistavimas JAV iš viso yra demokratų partijos dėka. Konstitucija nesuteikia vietos partijoms. Faktiniai dauguma šio dokumento kūrėjų su itarimu žiūrėjo į tokius "pasiskirstymus". John Adams, pavyzdžiui, pabrėžė, kad "jis nieko kito taip nebijo." James Madison bijojo, kad "atskiros frakcijos gali sugriauti naująją respubliką."

O tačiau laisvoje visuomenėje partijų atsiradimas yra neišvengiamas. Pati Amerikos Revoliucija kilo iš "partijos patrijų." Thomas Jefferson, dabartinės demokratų partijos kūrėjas, tai pabrėždamas, nurodė, kad politinė partija yra geriausia viltis nevienodų interesų grupėms pasiekti inteligentiško kompromiso.

Jeffersono filosofija buvo ta, kad "vyrai yra natūraliai pasidalinę į dvi partijas: tuos, kurie bijo ir nepasitiki žmonėmis, ir tuos, kurie save

Demokratų Partijos konvencijoje rugpjūčio mėn., JAV Prezidentas Lyndon B. Johnson bus nominuotas. Daug kas spėlioja, kad Robert Kennedy (dešinėje) gali būti nominuotas kandidatu į Vice-prezidentus.

sutapdina su žmonėmis." "Kiekviename krašte," jis sakė, "šios dvi partijos egzistuoja."

Federalistai turėjo kitokią pažiūrą į valdžią. Į jų pažiūrą turėjo įtakos Europos monarchijos. Jie stovėjo užnugaryje Aleksandro Hamiltono, kuris pareiškė: "Visos bendruomenės pasiskirsto į kelias ir į daugelį. Pirmosios yra turtingos ir geros kilmės. Kitos sudaro žmonių masę, kurie retai teisia ar apsisprendžia." Hamilton iš tikrųjų parodė savo specialų interesą ir susitapatindimą su "turtingais ir gerai gimusiems."

Šis skilimas ideologijoje privedė prie antifederalistinio judėjimo, iš kurio kilo "respublikonų" partija. Jefferson tikėjosi, kad šis vardas parodys, jog jo priešininkai, federalistai, yra "nerespublikoniški." Pirminė respublikonų partija vėliau pasirodė kaip demokratų partija, kurios platformoje vyravo "lygios teisės visiems, ir demokratų partija, kurios platformoje vyravo "lygios teisės visiems ir niekam specialų privilegijų."

Jeffersonas buvo trečias iš eilės JAV prezidentas ir jo partija turėjo beveik nesulaždomą valdžios kontrolę per 6 metus. Per šį laikotarpį Amerikos dydis su Louisiana nupirkimu ir Vakarų ištyrimu bei apsigyvenimu padvigubėjo.

Nuo pat pradžių, kai Virginijos sodybininkai susijungė su New Yorko darbininkais, demokratų partija buvo įvairių interesų koalicija, susijungusi opozicijos valdžios kontroliavimui. Ji buvo laikoma galingiausia tautos grupe, biznio ir finansų bendruomenė.

Kaip koalicija demokratų partija susidėjo daugiausia iš ūkininkų, šiaurinių miestų darbininkų, imigrantų ir kitų mažumų grupių bei pietinių balsuotojų su savo valstybinių ir vietinių teisių pabrėžimu. Savo platformoje ji beveik visuomet ėjo kartu su ūkininkais ir darbininkais.

Andrew Jackson, septintasis prezidentas ir pirmas kilęs iš neturtingos šeimos, save paskelbė kaip "kuklesnių visuomenės narių galva, ūkininkų, mechanikų, darbininkų, kurie neturi nei laiko

nei galimybių rūpintis savo teisėmis." William Jennings Bryan, kuriam tris kartus nepavyko būti išrinktu demokratų prezidentu, pasakė: "Sudeginkit savo miestus ir palikit mūsų ūkius, ir jūs miestai vėl atsistatys kaip per stebuklą. Bet sunaikinkit mūsų ūkius, ir žolė augs kiekvieno krašto miesto gatvėse."

Su tokia praeitimi ir tradicija ir priedui -- nesena demokratų partijos istorija, vadovaujant Franklin Rooseveltui, Harry Trumanui, John Kennedy ir Lyndon Johnsonui, galima suprasti demokratų paprotį savo partiją, teisingai ar klaidingai, vadinti "žmonių partija."

REPUBLICONŲ PARTIJA

"Nustatyti respublikonų partijos kilmę yra lygiai taip pat sunku, kai prikalti želatiną prie sienos," sakė Theodor Roosevelt, 26-tasis JAV prezidentas, pats buvęs respublikonu. Istorikai su tuo irgi sutinka.

Pirmieji respublikonų, dramblio, respublikonų partijos simbolio, garsai buvo išgirsti Ripone, Wisconsin, rezoliucijoje... valstybinėje konvencijoje Jacksono mieste, Michigane... daugelyje Naujosios Anglijos bendruomenių... ir dar nežinomo teisininko Abraomo Lincoln kalbose. Tai buvo 1854 m.

Šie susibūrimai nebuvo tam, kad nustatytų partijos programą. Programa jau egzistavo ir faktiniai ji sukūrė partiją. O ta programa buvo vergystė. Pati skubiausia provokacija buvo prieš Kongresui patiekta bilijū, pagal kuri buvo leidžiama vergystė Kansas ir Nebraska teritorijose ligi tol, kol jų valstybinė konstitucija tai pritaikys. Pavieniai kiekvienos esamos partijos nariai, kurie nenorėjo turėti nieko bendro su šiuo vergystės tešimu, sukilo. Jie sukilo šiaurinėje krašto dalyje ir, ieškodami vieningumo simbolio, pasivadino respublikonais.

Bilius buvo praveistas ir nepritarimai jam sukėlė politinį vieneta. Tai buvo rinkimų metai. Keturiolika valstybės, Indiana, Ohio, Wisconsin, kurie neturi nei laiko

Tęsiama 10 psl.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

iperša ir net visai mandagiomis formomis). Ponui Adomaičiui ir visiems kitiems panašiai galvojantiems patarčiau ant visados atsisakyti papročio apie Lietuvą spręsti pagal atmintį išlikusius senesnius laikus.

Teigiamai kalbėdami apie tarybinius spaudos laikus, netiesioginiai įvertiname ir nepriklausomos Lietuvos laikus. Tik nepriklausoma Lietuva, o ne kas kitas, padėjo tautos švietimo pagrindus. Jei šiandien 1918-ųjų metų Lietuva nebūtų buvusi karų ir okupacijų sukrėsta ir artintusi prie savo nepriklausomybės penkliašešimtmečio, nėra jokio pagrindo įtarti, kad spauda būtų sustingusi prie 1939-ųjų metų lygio. Vadinas, čia turime reikalą su kuriančios tautos progreso dėsniumi ir nieko daugiau.

Aš manyčiau, kad dideliu spaudos paplitimu Lietuvoje mums tereiktų vieningai džiaugtis. Mat, kad ir tarybinė ta spauda, bet ji lietuviška. O Lietuvoje apskaitai išėina ir iš kitur atsinečiama rusiškos spaudos, kurios daugumą skaitytojų irgi sudaro lietuviai. Dėl šio reiškinio vieningo džiaugsmo negali būti. Ir aš nežinau, kodėl lietuviui reiktų džiaugtis dėl masinio rusiškos spaudos paplitimo Lietuvoje. Rusiškos spaudos Lietuvoje tiražai yra tokie, kad yra pagrindo kalbėti apie tam tikrus rusifikacijos procesus.

Kai kurios knygos Lietuvoje užsiguli lentynose. Bet žinome ir tai, kad dauguma knygų Lietuvoje yra greitai išperkamos, ypač lietuvių klasikų knygos. Knygynuose užsiguli propagandinė literatūra, nes ji dažnu atveju yra menkavertė, o jos tiražai labai dideli. Kad geri leidiniai plinta, nėra ko liūdėti, o dėl propagandinės literatūros tesuka galvas kompartija ir atitinkamos leidyklos.

Reikia paaiškinti ir dėl Lietuvos leidinių kalbos gerumo. Lietuvos spaudoje yra labai retos korektūros klaidos. Vengtama kitų kalbų (net ir rusų kalbos) terminų ir frazių. Bet visokių kalbos nedorybių pasitaiko ir ten. Kai kuriuose laikraščiuose galima užtikti kalbos darytojų kampelius, kur kalbos darytojus kietai sudraudžia. O kas sudraudžia kalbos darytojus išieivijoje? Lietuvoje kalbos grynumu ir kalbos mokslu daugiau rūpinamasi, kaip išieivijoje. Nors ir šioje srityje dera prisiminti nepriklausomą Lietuvą, kurios impulsais laikosi ir tarybinių laikų kalbos dalykų rūpestingumas.

Išieivijoje jau baigiama leisti didžiulę lietuviška enciklopedija. Tarybų Lietuvoje yra

vilčių susilaukti bent tris didžiulius tomus tarybinės lituanistinės enciklopedijos. Aš manau, kad ir dėl tų trijų tomų verta džiaugtis. Aišku, dėl trisdešimties tomų džiaugtumėmės dešimteriopai!

1939-taisiais metais paremti pažiūrų pilaitė griūva. Kuo greičiau sugrius, tuo bus geriau.

JAUNIMAS IR DIEDUKAI

Jau taip nusistovėjo, kad žmonės, kur Vokietijos stovyklų metu ėjo gimnazijas, gavo amžino jaunimo vardą. Dabar tas "jaunimas" jau baigęs ne tik gimnazijas, bet ir universitetus, kai kurie iš jų tapo profesoriais, daktarais, inžinieriais, redaktorais. Vedė, susilaukė vaikų, vaikai jau priaugo ligi mokyklų. Nors kapanojasi ketvirtoje dešimtyje metų, bet jie vis "jaunimas." Kodėl jie vis "jauni"?

Iš tikrųjų, jie, toli gražu, nėra seni, bet jau seniai pribrendo laikas į juos žiūrėti ne kaip į nesubrendusius, į gyvenimo areną tebežengiančius jaunuolius. Suvažlavimuose ir kongresuose "jaunimo sekcijos" jiems atstovauti jau nepritinka. Bet mes turime veikėjų kartą, kuri joki būdu nenori prisipažinti pasenusi, kuri vis raminaisi po jų ateinančiuosius vadindami "jaunimu." Neprisipažįstanti pasenusi, bet jau seniai pasenusi veikėjų karta vadintina "diedukais." Jaunimą atstovauja tie, kur į Australiją išvažiavo krepšinio žaisti, kur dar tebestudijuoja. Pribrendo laikas pasisveikinti ir susipažinti su nauja karta. Kas jie?

Reikia ne tiek klausinėti jų pavardžių ir kitokios metrikos. Daug įdomiau sužinoti, ką jie galvoja apie tėvynę (ar vis dar apie atsivežtąją iš anapus), apie tautinės kultūros produktus (ar vis dar apie lietuviškus subuvimus ir apie lietuvišką spausdintąjį žodį). O gal lietuviška rinktinė jau lietuviškai nesusiškalba? Klausimų gan daug, atsakymai ne visi vien tik linksmi ir paguodžiai. O kokius atsakymus ruošia tie, kur tebelanko pradinės mokyklas?

Bekalbant apie laisvinimą, nereikia pamiršti, kad išieivijos diedukai ir pavergtoje tautoje pažįsta tik diedukus. Ir ten diedukams įkandin seka kartos viena po kitos. Kiekviena karta turi savo veidą. Kas to negali suprasti, vis tiek nepasilieka jaunu, tik sensta ir su tikrove netenka ryšio.

Naujasis Jungtinių Tautų

bibliotekos vedėjas

Salomėja Narkeliūnaitė

Jau visas mėnuo, kai naujasis Jungtinių Tautų direktorius eina savo pareigas. Juo yra Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos direktorius doc. Levas Vladimirovas. Į šį postą jisai pateko konkursiniu keliu. Tarp pagrindinių reikalavimų, bibliotekos direktorius turėjo turėti stažą mokslinės bibliotekos vadovavime, mokslinio tyrimo darbe, svetimų kalbų mokėjime ir pan.

— Kaip jaučiasi naujasis direktorius po mėnesio savo poste? — buvo vienas pirmųjų šių eilučių autorės klausimų.

Jisai atsistojo už savo stalo, o aš šalia jo, dailiame kambaryje, esančiame trečiajame aukšte 1961 metais iš stiklo, cemento ir metalo pastatytų bibliotekos rūmų.

Jisai kalbėjo tyliai ir monotonišku balsu. Mano klausimas, atrodo, jam netiesioginiai priminė Vilnių, kuriame jisai yra praleidęs gerą dvidešimtį metų.

Jis truktelėjo pečiais ir aiškino, kad nelabai veržėsis į tą postą, kad jam buvę įdomu dirbti Vilniaus universitete, kurio aplinkos ir studentų jis dabar pasigendęs.

Toliau, sako, reikės priprasti, nes ateinantiems ketveriems metams pasirašęs darbo sutartį ir per tą laiką jau nematyslės nei knygų, nei studentų.

Jisai kalbėjo apie Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos knygas, bibliotekos, kuri jo ir kitų jo bendradarbių dėka dabar yra vienintelė pasaulyje, turinti gausin-

giausią senų lietuviškų knygų rinkinį.

Jisai kalbėjo ir apie studentus, apie daugiau kaip kelis šimtus jaunuolių, kurie savo gyvenimo specialybe pasirinko bibliotekininkystę.

Jisai vadovavo universiteto bibliotekininkystės katedrai, kurią savo laiku buvo pradėjęs organizuoti ir dėl kilusio karo neužbaigė prof. Vaclovas Biržiška, bet kurią pokario laikais jisai įpildė ir plėtė savo entuziastų darbuotojų talkinamas.

— Čia darbas yra skirtingas, nepalyginti platesnio masto, — tęsia jisai, bendrais bruožais apibūdinęs dabar savo vadovaujamą, traagiškai žuvusio Jungt. Tautų gen. sekretoriaus Dago Hammarškjoldo vardu pavadintą bibliotekos darbą.

Bibliotekos uždavinys ap rūpinti reikalinga medžiaga Jungtinių Tautų delegacijai, sekretariatui, spaudos ir visus Jungt. Tautų būstinės žmones jų veikloje reikalinga medžiaga. O toji medžiaga yra iš tarptautinės teisės ir santykių, ekonominės, socialinės ir kitų sričių.

Įvairūs turimi rinkiniai, kurių tarpe yra knygos, vyriausybiniai ir tarptautiniai dokumentai, žemėlapiai, apima arti 250,000 vienetų. Be to, biblioteka turi specialių kolekcijų, kaip pavyzdžiui, apie 12,000 įvairių žodinių, enciklopedijų, sutarčių, konstitucijų, bibliografijų ir kt.

Atskirą dalį sudaro Tautų Sąjungos rinkinys, vadinamas Woodrow Wilson vardu, kuriame taip pat yra arti 12,000 įvairių dokumentų, liečiančių Tautų Sąjungą ir su ja dirbusių organizacijų veiklą.

Vien įvairių žemėlapių bibliotekoje esama arti 60,000, kartu su atlasais bei geografijos knygomis. Bibliotekoje dirba per šimtą tarnautojų, naudojančių per 30 pasaulio kalbų.

Patsai direktorius kalba elle kalbų, jų tarpe ir lietuvių, kurios gal jam nepri-

reiks šioje tarnyboje, bet kuria mudu kalbamės, o paskui išgirstu, kad jam buvę malonu lietuviškai pasikalbėti.

Šita užuomina duoda ir man progos toliau pasiteirauti, tai ir sakau jam, jog buvau girdėjęs, kad jis rusas, ar Lietuvos rusų kilmės, ar dar kitaip, o čia dabar girdžiu taip gražiai lietuviškai kalbanti ir Vilniaus universiteto reikalais besirūpinanti. Tai jisai ir sako:

— Aš toks pats rusas, kaip ir kiekvienas jūsų — ir toliau aiškina, kad jo tėvų šaknys Lietuvoje jau daugiau šimtmečio ir kad jam keista klausytis tokių kalbų. Sako, tada, kai prieš porą metų lankėsis Amerikoje, girdėjęs net, kad kai kurie čia esančių lietuvių jį tiesiog vadinę Lietuvos rusifikatorium ar panašiai.

Žmonėms kalbėti neuždrausi, bet, jo manymu, jo bendradarbiai ir studentai, su kuriais jisai Vilniuje dirbo universitete, iš tokių kalbų tik pasijuoktų.

Paprašiau, kad jis nors trumpai papasakotų apie tai, kaip jie ten Vilniuje subūrė tokią didžiulę universiteto mokslinę biblioteką, nes dar prieš tai buvau girdėjęs, kad kaip tik Vladimirovo dėka universitetui pavykę atgauti daugelį senojo Vilniaus universiteto knygų, kurios buvo įvairiuose Sovietų Sąjungose universitetuose.

Senųjų Vilniaus universiteto rinkinių ieškojimas prasidėjęs tuojuo po karo. Tam darbu kelią skynęs iš archyvų ištrauktas Lenino įsakymas, kuriame buvo pasakyta, jog Vilniaus universitetui turi būti sugrąžinti jo rinkiniai, istorijos bėgyje atsiradę Rusijoje.

Vilniaus universiteto bibliotekos darbuotojams buvęs sunkus uždavinys iširti, kas kur yra, reikėję daug knisčių po archyvus, bet darbas buvęs apvalnuotas, kai į Vilnių atkeliavusi ta medžiaga vagonais.

Kai kurie universitetai jau net nelabai norėdavomus,

LEVAS VLADIMIROVAS, Jungt. Tautų bibliotekos direktorius

UNATIONS nuotrauka

vilniečius, ir įsileisti, iš anksto žinodami, kad mes jiems ką nors paaiskime, juokaudamas prisimena Vladimirovas.

Ir taip Vilniuje vėl atsirado Mažvydo, Daukšos ir kt. svarbios knygos. Daugiausia medžiagos rasta Maskvoje, Leningrade, net Odesoje.

Tose vietose, kur lietuviai negalėję įrodyti, kad tai Vilniaus universiteto knyga, bet kuri jiems buvusi reikalinga, tai išsimainę ją į ką nors kita. Taip atsitikę Odesoje, iš kurios parsigabenta ligi šiol buvusi nežinoma Mažvydo gramatikos kopija, tynykščiams mainais davus seną žemėlapi, kuris anleis turėjęs reto svarbumo, kaip Mažvydo knyga vilniečiams.

Buvo įdomu klausytis, bet žinojau, kad direktorius šeštą valandą turėjo būti užimtas, o čia laikrodžiai rodė netoli šeštos. Tad padėkojusi už vizitą, pakilau išėiti.

Jo kambarys gražus, minkštai išklotas kilimais, kaip ir visose Jungtinių Tautų aukštųjų valdininkų raštinėse. Šlaurės pusėj buvo visa stiklinė siena. Buvo gražus vaizdas į Jungtinių Tautų būstinės kiemą, kuriame trykšta fontanas, plaudamas vienos Graikijos salos motinų ir vaikų surankiotus iš pajūrio akmenukus.

Dar toliau tiesiai buvo Generalinės Asamblėjos rūmai su aplinkui pusrutuliu plevėsuojančiom visų narių vėliavom. Dešinėje buvo vaizdas į sekretariato dangoraižį, su kuriuo jo vadovaujama biblioteka yra sujungta tuneliu ir pristato reikalingą medžiagą automatiškai.

Kairėje, jau kitoje gatvės pusėje matėsi didžiulis plakatas, kurį Pavergtosios Tautos pakabino ryšium su Prez. Johnsono paskelbta Pavergtųjų savaitė. Ir ten iki pusės stiebo plevėsuojančios vėliavos matosi pro bibliotekos direktoriaus langą. Kažin, ar jis jau matė, kad

tenai yra ir Lietuvos trispalvė, pagalvoju sau.

Jisai pakilo nuo savo stalo atsisveikinti, ir tik dabar pastebėjau, kad jisai buvo aukšto ūgio, ir lengvas vidutinio amžiaus vyras. Jo išaukai man priminė dr. Bronių Nemicką, o jo ramus balsas jau neatrodė monotoniškas, bet liudijo apie žmogų su didele kantrybe, kokiais paprastai esti tie, kurie didžiumą savo gyvenimo praleidžia tarp knygų.

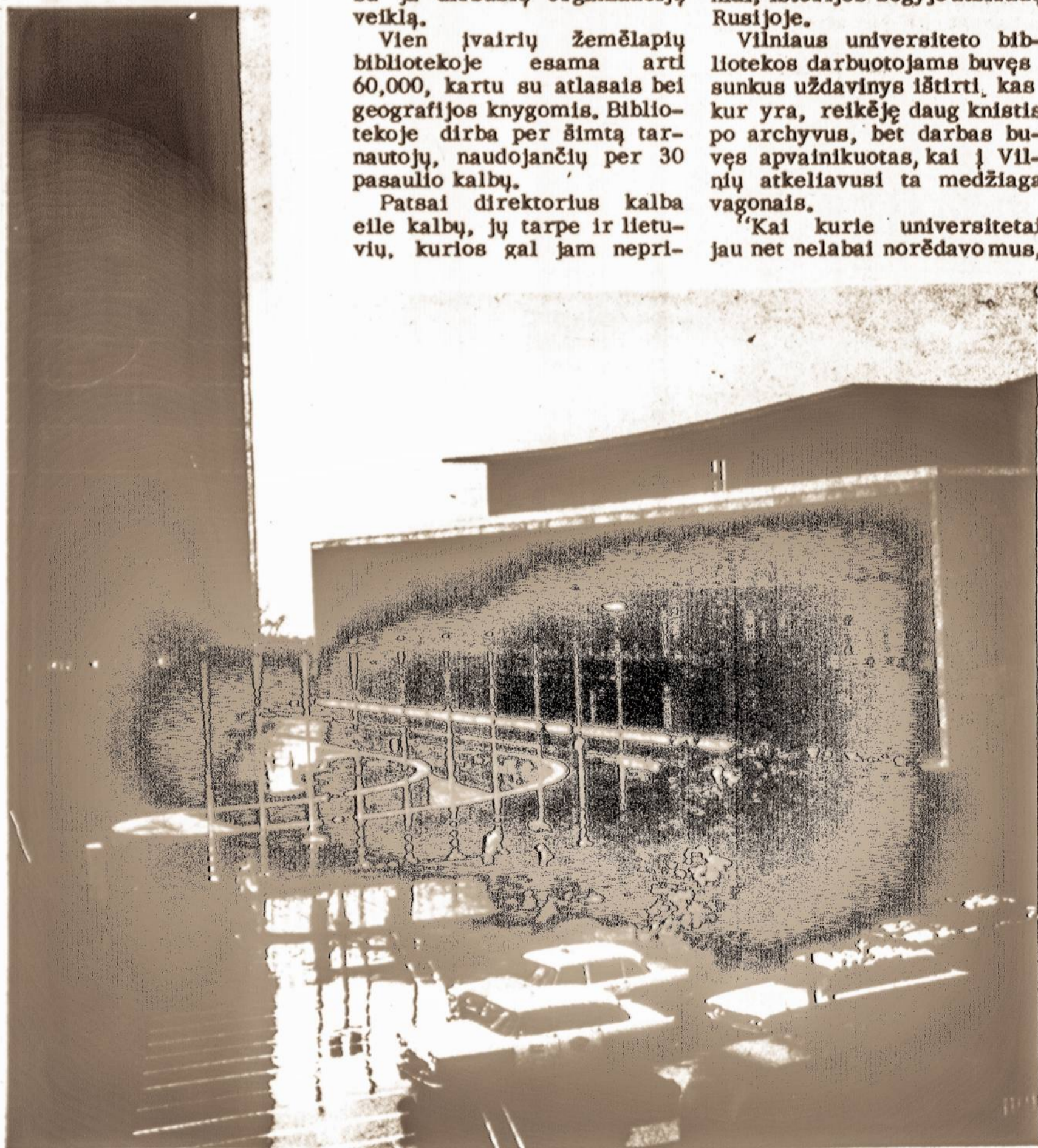
Vokietijos lietuviai

HANAU lietuvių bendruomenė birželio 7 d. su pp. Damijonaičių šeima šventė jauno kunigo Vingaudo-Jono Damijonaičio primicijas, kurios įvyko vietos vokiečių bažnyčioje ir dalyvavo gausiai lietuvių iš apylinkės. Tėv. A. Bernatonis lietuviškame pamokslė kalbėjo apie kunigystės pašaukimo kilumą, o vietos vokiečiai klebonas jautriai priminė Lietuvą ir jos persekiojamą bažnyčią.

Po pietų įvyko lietuviškų dainų koncertas. Programą atliko solistai Panse-Simaniukštytė ir St. Citvaras, akompanuojant Dariui Lapinskiui.

Lebenstedt apylinkės lietuviai turėjo susirinkimą. Pranešimą padarė prie Niedersachsen krašto įgaliotinis Vagneris, kalbėjo kun. V. Šarka. Išrinkta apylinkės valdyba: Rupkalvis, Jonas — pirm., Kotkis, Edvinas — jaunimo vadovas ir Jonušaitis, Martynas — išd. Kontrolės komisijon išrinkti: Kairys Antanas ir Bikneris Martynas.

VIENYBĖ - geriausia dovana bet kokia progai

JUNGTINIŲ TAUTŲ BIBLIOTEKA NEW YORKE.

UNATIONS nuotrauka

INDOEUROPIEČIŲ KALBOS

Doc. V. MAZIULIS

Lietuvius, latvius ir prūsus (galutinai suvokietintus XVII a.) įprasta vadinti bendru vardu — baltais (arba aisčiais), o jų kalbas — baltų kalbomis. Visos šios kalbos yra artimos giminaitės, kilusios iš vienos kalbos — vadinamosios baltų prokalbės.

Aplė I-jo pr. m. e. tūkstantmečio vidurį ši prokalbė suskilo į dvi šakas: vakarinę arba prūsiskąją ir rytinę; pastaroji aplė VII m. e. a. suskilo į lietuvių ir latvių kalbas. Artimiausia baltų prokalbės sesuo yra slavų prokalbė, kuri aplė I-jo m. e. tūkstantmečio vidurį suskilo į tris šakas: rytinę (rusų, ukrainiečių, baltarusių), pietinę (bulgarų, serbų, slovėnų ir kt.) ir vakarinę (čekų, slovakų, lenkų ir kt.).

Po slavų baltams kalbiniu požiūriu artimiausi yra germanai ir indoiranėnai (— arijai). Iš germanų prokalbės per daugelį amžių išsivystė vokiečių, anglų, olandų, švedų, danų, norvegų ir kitos germaniškosios kalbos. Dar gerokai prieš mūsų erą indoiranėnų prokalbė suskilo į dvi dideles šakas: indiskąją (iš kurios kilo sanskritas, Vėdų kalba, dabartinės hindų, urdų, bengalų, bihorų ir kitos kalbos) ir iraniškąją (senovės persų kalba, Avestos kalba, dabartinės persų, tadžikų, osetinų, kurdų ir kitos kalbos).

Baltų, slavų, germanų, indoiranėnų kalbos yra giminaitės su keltų (airių, bretonų, senovės galų ir kt.), italikų (lotynų, oskų, umbrų ir kt.), graikų, armėnų, albanų, hetitų, tocharų ir kitomis

atitinkamomis kalbomis. Kai XIX a. pradžioje atsirado lyginamasis-istorinis kalbos mokslas, atsirado reikalingas visas tautas, kalbančias ar kalbėjusias aukščiau minėtomis kalbomis, pavadinti bendru vardu; tada ir buvo sukurti terminai "indoeuropiečiai", "arijoeuropiečiai", "arijai" ir kt. Plačiausiai įsigalėjo terminas indoeuropiečiai; šiaip jau patogus terminas arijai indoeuropiečiams vadinti nelabai tinka, nes arijai tėra tik indoiranėnai.

INDOEUROPIEČIŲ PROKALBĖ

Visos indoeuropiečių kalbos yra kilusios iš vienos kalbos, vadinamos indoeuropiečių prokalbe, kuri, suprantama, turėjo ir tam tikrų tarmybų. Indoeuropiečių prokalbės sklaimas bei tolimesnė indoeuropiečių kalbų raida yra nepaprastai sudėtingas procesas; be to, kalbos ne tik skaldėsi (diferencijavosi), bet atskirais atvejais ir jungėsi (integravosi). Per daugelį tūkstančių metų indoeuropiečių fonetika, gramatika, leksika, semantika vystėsi ir kito. Visi tie pakitimai vyko pagal tam tikrus dėsnius, kuriuos aiškina lyginamasis-istorinis kalbos mokslas.

Trumpai ir paprastai sakančiam, atskiros indoeuropiečių kalbos yra ne kas kita, kaip vienos ir tos pačios medžiagos — indoeuropiečių prokalbės skirtingų evoliucijų rezultatas. Pastarąjį teiginį galima pailustruoti kad ir taip.

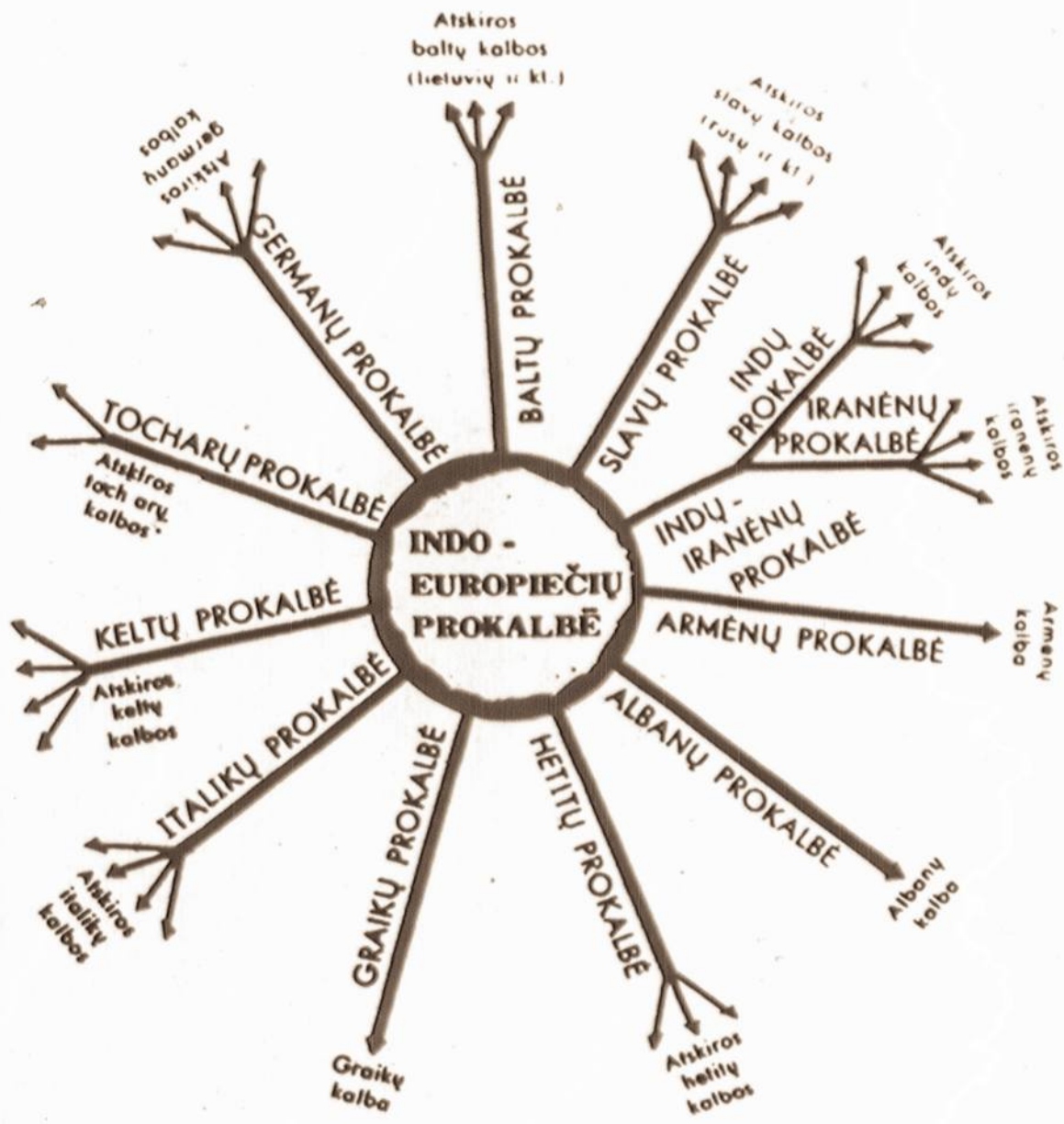
Indoeuropiečių prokalbėje buvo žodis mātēr "motina", iš kurio atskirose indoeuropiečių kalbose pasidarė: lietuvių moter-is (reikšmė pakitusi), latvių māte, rusų mat', serbų mati, vokiečių Mutter, anglų mother, prancūzų mère, lotynų māter, graikų mātēr, sanskrito mātār, tocharų mācar, armėnų mair ir t. t.; arba iš indoeuropiečių prokalbės žodžio dhūmos turime: lietuvių dūmas, rusų dym, sanskrito dhūmas, graikų thūmos (kita reikšmė), lotynų fūmus ir t. t.

Jau iš šių dviejų pavyzdžių matyti, kad atskiros indoeuropiečių kalbos, lyginant jas su indoeuropiečių prokalbe, vystėsi ne tik nevienodai, bet ir netolygiai; vienos kalbos nuo indoeuropiečių prokalbės vaizdo nutolo greičiau, kitos — lėčiau, vienos išlaikė archaizmų daugiau kitos — mažiau. Neužmirštant to, kad tiek gyvosios, tiek ir išnykusios indoeuropiečių kalbos yra smarkiai nutolusios nuo indoeuropiečių prokalbės vaizdo, galima priminti, kad iš visų gyvųjų t. y. dabartinių indoeuropiečių kalbų daugiausia archaizmų išlaikė lietuvių kalba (jos tarmės).

LIETUVIŲ KALBA IR SANSKRITAS

Tenka išgirsti klausimų, kodėl lietuvių kalba esanti panaši į sanskritą, ar lietuvių kalba nėra kilusi iš sanskrito ir pan.

Reikia pasakyti, kad lietuvių bei kitos baltų kalbos iš tikrųjų turi panašumų su sanskritu bei kitomis indoi-

ranėnų kalbomis. Pavyzdžiui, lietuvių avis (latvių avs) — sanskr. avis, liet. kraujas (prūsų krawian) — sanskr. kravyam "žalia mėsa," liet. laukas (latv. lauks, prūs. lauks) — sanskr. lokas (iš laukas), liet. medus (latv. medus, prūs. medu) — sanskr. maduh, liet. naktis (latv. nakts, prūs. naktin "nakti") — sanskr. naktis, liet. sūnus (prūs. sūnun "sūnų") — sanskr. sūnus, liet. šun-es (latv. sun-s, prūs. sun-is) — sanskr. šun-as ir t. t.

Tačiau visi minėti žodžiai sutinkami ne vien tik baltų ir indoiranėnų kalbose, plg. lotynų ovis "avis" — graik. ovis — rus. ovca (su mažybine priesaga -ca), lotynų cruor "kraujas", rusų med "medus" — airių mīd (iš medu), lot. noctis "nakties" got. nahts, got. sunus "sūnus" ir kt.

Atitinkamų panašumų galima būtų pateikti ne tik iš leksikos, bet ir iš gramatikos, plg., pvz., galūnė -ti: liet. es-ti — sanskr. as-ti, taip pat rus. estj, graik. es-ti, lot. est, vok. ist (iš esti) ir t. t. ir kt. Be minėto pobūdžio panašumų, indoeuropiečių kalbose esama kur kas didesnio skajčiaus skirtybių, sąlygotų ne vien fonetinės raidos diferenciacijos. Tačiau einant į senesnes epochas, indoeuropiečių kalbų skirtybės mažės; pasiekus indoeuropiečių prokalbę (ją rekonstruoja lyginamasis-istorinis kalbos mokslas), tokių skirtybių bus minimalus skaičius, t. y. liks tik indoeuropiečių prokalbės atitinkamos tarmybės, kurios, suprantama, nepaneigia prokalbės, kaip vienos kalbos, egzistavimo.

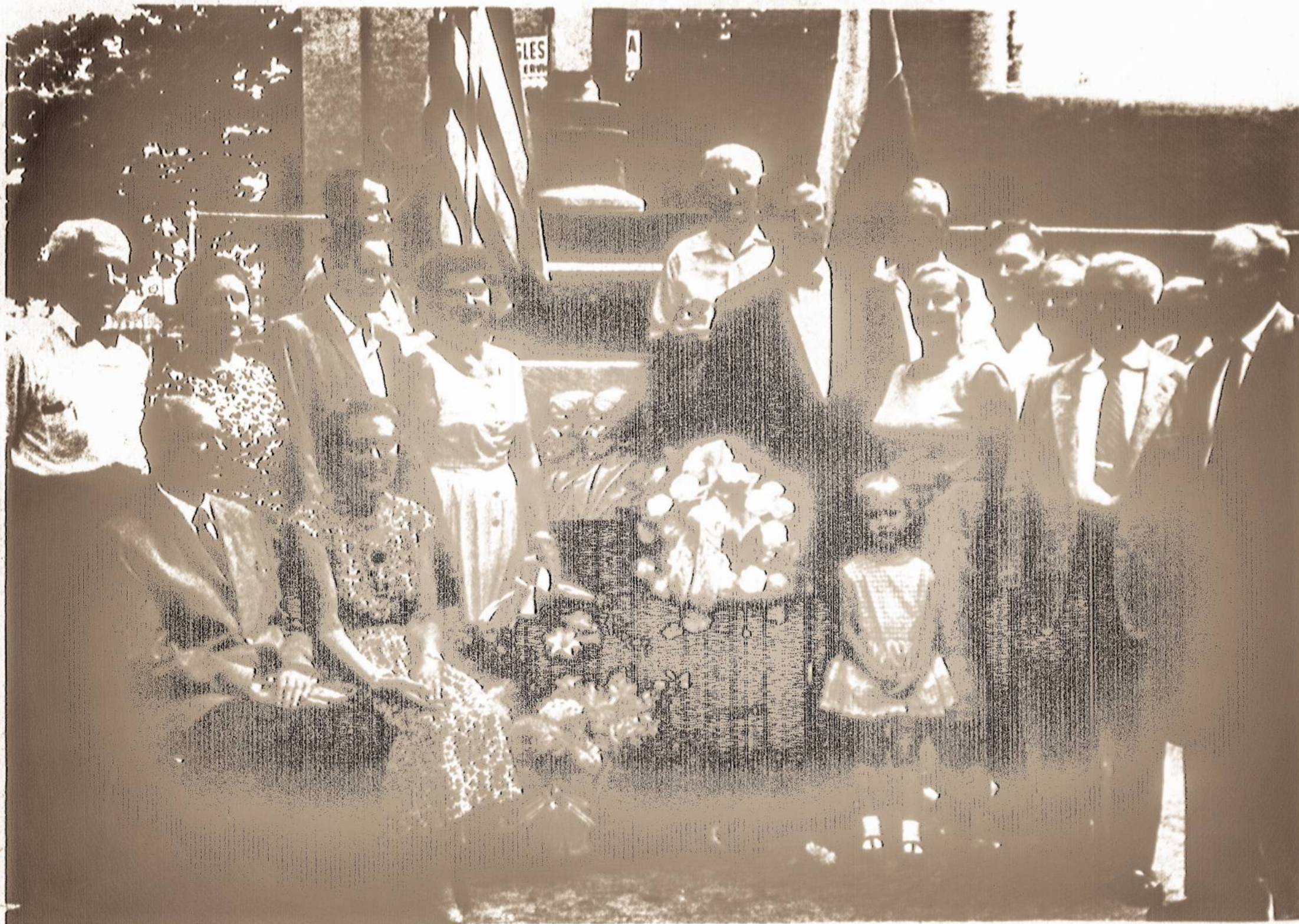
INDOEUROPIEČIŲ PROTĖVYNĖ

Baltų kalbos, lyginant jas su visomis indoeuropiečių kalbomis, yra artimiausios giminaitės su slavų, toliau, — su germanų ir indoiranėnų kalbomis. Šių kalbų artimą giminystę apsprendžia iš dalies ir tai, kad šiomis kalbomis kalbėjusios tautos seniau ilgus amžius yra gyvenusios kaimynystėje, kitaip sakant, šios kalbos bei tautos senovėje bus turėjusios ilgamžių santykių bei ryšių, kurių, pvz., baltai su slavais niekada net ir nėra nutraukę. Čia susiduriama su baltų, slavų, germanų, indoiranėnų, o taip pat ir visų indoeuropiečių tautų protėvynės problema.

XIX a. pradžios ir vidurio kalbininkai manė, kad indoeuropiečių prokalbės vaizdą geriausiai išlaikęs sanskritas. Perdėtas sanskrito bei indoiranėnų kalbų archaizavimas, be kitų priežasčių, turėjo įtakos atsirasti hipotezei, kad indoeuropiečių protėvynė ieškotina taip pat netoliese nuo Indijos, būtent, Vidurinėje Azijoje. Jeigu sanskrito tokia "privilegiuota" padėtis jau XIX a. buvo atmesta, tai indoeuropiečių iš Vidurinės Azijos kildinimo hipotezė gyvavo net iki XX a. pradžios.

Čia pat galima priminti, kad tokios aplinkybės turėjo tam tikros įtakos ir pačiam terminui "indoeuropiečiai" atsirasti (XIX a. padarytam pagal sąlyginai geografinį principą: sanskritas bei indų kalbos yra rytuose, o į vakarus labiausiai nutolę "indoeuropietiškieji" europiečiai).

Tęsiama 8 psl.

31-ąsias Dariaus ir Girėno skridimo metines minint Brooklyne liepos 18 d. Iš k. į d. (sėdi) J. Šaltis, Br. Spūdienė, A. Simutis, Lionė Juodytė-Matthews su dukrele, Ant. Brženk, J. Aymanas. II d. l. d. D. Klinga, Helen Kulber, dail. Juodis, Janušis, J. Kaulakienė, P. Montvila, Pr. Spūdis, A. Matthews, adv. S. Bredes. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

VILNIAUS MODELIŲ NAMŲ sukurti drabužiai moterims, atrodo, turi nemažą pasisekimo. Žurnalas Tarybų Moteris rašo, kad praeitais metais geriausiai Vilniaus modeliai buvę Briuselyje, Bombajuje, Vienoje, Budapešte, Poznanėje ir kituose miestuose. Viršuje - dail. Liuda Bekinytė (viduryje) susimąščiusi tikrina savo modelius parodai. Dešinėje - jaunos Vilniaus lietuvaitės dabina, ruošdamosios drabužius demonstruoti. Lietuvoje, bėgti, drabužiai labai brangūs ir nedaug kas gali jų pirkti.

KOMPOTAI

Džiovinti obuoliai, kriaušės, abrikosai, slyvos... Kiek įvairių džiovintų vaisių galima gerai išlaikyti visą žiemą, ir visada, pridėjus cukraus ir vandens, iš jų pagaminti maistingą saldų patiekalą. Džiovintuose vaisiuose gerai išsilaiko sveikatai naudingos mineralinės druskos, ypač daug yra kalcio druskų.

Kompote yra ir organinių rūgščių, ir riebiųjų medžiagų. Organinių rūgščių daugiau turi rūgščių uogų ir vaisių rūšys. Riebiųjų medžiagų yra galžaus, altraus skonio vaisiuose.

Kompotai padidina skrandžio ir kasos sulčių išsiskyrimą, paspartina tulžies ir kepenų veiklą. Organinės rūgštys, sukirus, ląstelių padeda peristaltikai - žarnyno veikimui, o tai ypač naudinga esant kietiems viduriams.

Kompotai labiau veiksmingi, jei jie geriami šalti dar nepavalgius (tuščiu skrandžiu) arba prieš miegą. Esant užkietėjusiems viduriams, ypač rekomenduojami kompota iš slyvų abrikosų, rabarbarų.

Gydytojai pataria valgyti kompotus sergant inkstų, širdies ir kepenų ligomis.

Vitaminai geriausiai išlaikomi konservavimo būdu fabrikuose pagamintuose kompotuose.

Virti kompotus geriau ant silpnos ugnies, emaliuotame, nerūdijančio plieno arba alumininiame inde, užden-gus dangčiu.

Džiovintus vaisius reikia gerai nuplauti. Obuolius ir kriaušes užpilti verdančiu vandeniu ir virti 10 minučių. Po to įdėti razinų, abrikosų, slyvų, nes jie greičiau išverda, įberti cukraus ir dar kartą pervirti.

Džiovintų vaisių kompotą galima pagerinti vitaminais: erškėtrožių arba juodųjų serbentų nuoviromis, o žiemą ir pavasarį - juodaisiais serbentais, konservuotais cukrumi. Dėl aromato įdedama kvazdikėlių, citrinos ar apelsino žievelės.

MĖTŲ ARBATA

Į arbatinuką įdėti šaukštą džiovintų mėtų ir arbatžolių ir, užplikinus dviem stiklinėmis verdančio vandens, palikti užden-gtą penkioms minutėms. Gerti su citrina. Gerai padeda virškinimui.

Forest Park

80-46 JAMAICA AVE
WOODHAVEN, N. Y.

BARAS - RESTORANAS

Naujoje nuosavybėje

Savininkai: JULE BALTAITIENĖ IR SŪNUS RAY WHITE

Teikiama Polaidotuviniai pietūs.

Tel. VI 6-9829

Indoeuropiečių kalbos

Atkelta iš 7 psl.

Indoeuropiečių prokalbėje, nuo savo susidarymo išgyvenusi daugybę tūkstančių metų, vyko atitinkami tarmi-niai skilimo (atskirais atvejais ir jungimosi) procesai, kurie ypač suintensyvėjo vadinamasis indoeuropiečių prokalbės skilimas) paskutini- niais tūkstantmečiais prieš pirmąją mūsų visuomeninės santvarkos egzistavimo pabaigą. Vystėsi, suprantama, ne tik indoeuropiečių prokalbė, bet per ilgus amžius keitėsi ir pati indoeuropiečių protėvynės teritorija.

Mokslininkai, remdamiesi atitinkamais kalbotyros, archeologijos bei antropologijos duomenimis, spėja, kad visų indoeuropiečių protėvynė bus buvusi apytikriai žemutinio bei vidurinio Dunojaus baseino, šiaurinių Juodosios jūros pakraščių teritorijoje (iš kur indoeuropiečiai atsikraustė į šią teritoriją, nėra žinoma). Apie IV - III tūkstantmetį pr. m. e. indoeuropiečių gyvenvietės, manoma, bus buvusios jau maždaug tarp Reino ir Dono, tarp Balkanų bei vakarinės Mažosios Azijos ir pietryčių Baltijos bei Šiaurės jūros; likusieji Europos plotai buvo gyvenami neindoeuropiečių arba ir visai negyvenami. Iš

šios indoeuropiečių protėvynės rytinių kraštų (maždaug iš dabartinės Ukrainos) dalis būsimųjų indoiranėnų genčių nusikraustė į Vidurinę Aziją, pasiekdamos net Indiją.

Neliečiant klausimo apie indoeuropiečių migraciją į pietvakarių, pietų Europą ir pan., reikėtų trumpai sustoti prie indoeuropiečių protėvynės šiaurinių kraštų, kuriuose ieškotini būsimieji baltai, slavai, germanai. III-me tūkstantmetyje pr. m. e. baltų protėvynės teritorija, pietuose siekdama bent jau Pripetę ir Vyslos žemupį, į šiaurę, gal būt, ėjo toliau už linijos Nemunas - Neris - Berezina (tekanti į Dnieprą).

Klausos nervo neuritai

Esant pakentam klausos nervui, daugiau ar mažiau, o kartais ir visiškai išnyksta klausos. Klausos nervą gali pakentti įvairios priežastys. Vidurinės ausies atžirys, o ypač lėtiniai pūlingi uždegimai, smegenų apvalkalų uždegimai (įvairūs meningitai) gali pereiti į vidinę ausį ir pakentti klausos nervą. Klausos nervus gali pakentti ilgasis nuodingų chemikalų - nitrobenzolo, anilino, etilo ir metilo alkoholio - veikimas, taip pat kai kurių vaistų - chinino, streptomicino, chloroformo - ilgai naudojamos didelės dozės. Galvos sumušimai, kai sulaužomi kaukolės kaulai ar išsilieja kraujas apie klausos nervą, taip pat gali užspausti arba nei visiškai sunaikinti klausos nervą. Ilgą laiką dirbant triukšmingoje aplinkoje arba aplinkoje, kurioje smarkiai vibruoja patalpa ir mechanizmai, pamažu gali išsivystyti degeneraciniai klausos nervų pakentimai, vadinami profesiniais neuritais. Klausos nervus gali pažeisti ir įvairūs smegenų augliai.

Prieš pradėdami gydymą, labai svarbu išsiaiškinti, kas pažeidė klausos nervą ir pirmiausia tą priežastį reikia šalinti bei taikyti visą nervų sistemą stiprinantį gydymą - vitaminus C, B₁, B₁₂, dehidraujančią terapiją - gliukozę ir kt., piramidoną, fenacetiną, priešuždegiminį gydymą. Svežias klausos nervo pakentimo atvejais, nors tai būtų ir visiškas kur-tumas, aktyviai gydantis, dažnai gautami gana geri rezultatai: klausos žymiai pagerėja, o kartais net ir pilnai sugrąžinama.

Sunkiau pagydyti senus klausos nervo pakentimus, kai išlikusi klausos dalis. Tokiais atvejais labai svarbu išsiaiškinti, ar tai nėra tik simptomas bendro organizmo susirgimo (smegenų augliai, sifilis ir kt.) ir pirmiausia šalinti priežastį. Jeigu neuritai yra profesiniai, reikia keisti darbo sąlygas. Lygiagrečiai taikomas ir nervų sistemą stiprinantis gydymas (vitaminai, prozerinas, strichninas), fizioterapija, organizmo atsparumą skatinančios priemonės (kraujo perpylimai, alijošiaus ekstraktai, audinių terapija), jodo preparatai. Pastaruoju metu pradėtas naudoti novoeimbichinas gerų rezultatų nedavė ir jį naudoti netikslinga. Juo gydant, tepavyksta tik šiek tiek pagerinti klausą.

Jeigu nervas visiškai nutrauktas dėl kaulų lūžimų ar prieš eilę metų dėl kotos kitos priežasties atsiradusi visiška klausos nervo degeneracija, jo atstatyti nėra įmanoma.

Dr. J. Bernotienė

Nuo II tūkstantmečio pr. m. e. pradžios baltai pamažu apsigyvena ir visuose Dniepro aukštupio kraštuose, maždaug prie linijos Dauguva - Maskvos upės aukštupys, pasiekdami finų (t. y. estų, suomių, komių, mardvių ir kt. protėvių) gentis. Pietryčiuose, atitinkamose Dniepro aukštupio teritorijose baltai siekėsi su indoiranėnais (vadinamaisiais skitais), pietuose (už Pripetės) - su slavais, gyvenusiais maždaug tarp Pripetės ir Karpatų. I-jo m. e. tūkstantmečio viduryje vyksta didelis Europos, ypač centrinės, tautų judėjimas, kuris neaplenkia ir slavų: VI - VIII a. slavai įsikuria ir visoje Dniepro aukštupio teritorijoje.

Nežmirškite atnaujinti Vienybės prenumeratą.

THE Tel. TAYtor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

Svečiuose pas Brazilijos lietuvius

Salomėja Narkėliūnaitė

Vila Zelina, Sao Paulo priemiestis, kuriame aš susiradau pirmuosius pažįstamus, yra vietovė, išimtinai apgyvendinta emigrantų. Čia ne tik galima išgirsti įvairiom kalbom kalbančius piliečius, bet iš jų statybos galima pažinti, kas kur gyvena. Taip pavyzdžiui, matėsi stačiatikių cerkvių kupolos, krautuvės su įvairiom Rytų ir Centrinės Europos gyventojų pavardėm.

Bet lietuvių bažnyčia, raudono mūro, iš tolo matyti. Ją pradėjo 1936 m. statyti kun. Benediktas Sugintas, kuriam ir dabar man lankantis, Vila Zelinos, o taip ir kitų priemiesčių lietuviai prašė perduoti geriausius sveikinimus. Bažnyčios statymą užbaigė kun. Pijus Ragažinskas, nuo 1940 m. pradėjęs toje parapijoje klebonauti.

Būtinai norėjau ir kun. Pijų Ragažinską, dabar jau prelatą, aplankyti, nes apie jį daug gero buvau girdėjusi jau prieš tai iš Halinos Mošinskienės ir kitų.

Pirma į kleboniją užsukau su Kuzmienės marčia Jadvyga. Radau prelatą-kleboną kažkokiais reikalais užsiėmusį, bet greitai jis užbaigė, ir tada po žodi kitą sumetėme, nes jį ai kažkur skubėjo, o ir aš turėjau vykti pas Bareišius į Vilą Belą, kaimynystėje. Prelatas tiesiai ir pakvietė kitą dieną užėiti į kleboniją. Sakė, kad lietuviškais barščiais pavaišinsias.

Nors barščiai labai rūpėjo ir prelatą iš arčiau norėjau pamatyti, bet dėl kelionės reikalų New Yorkan tvarkymo gerokai užgaišau, tai ir

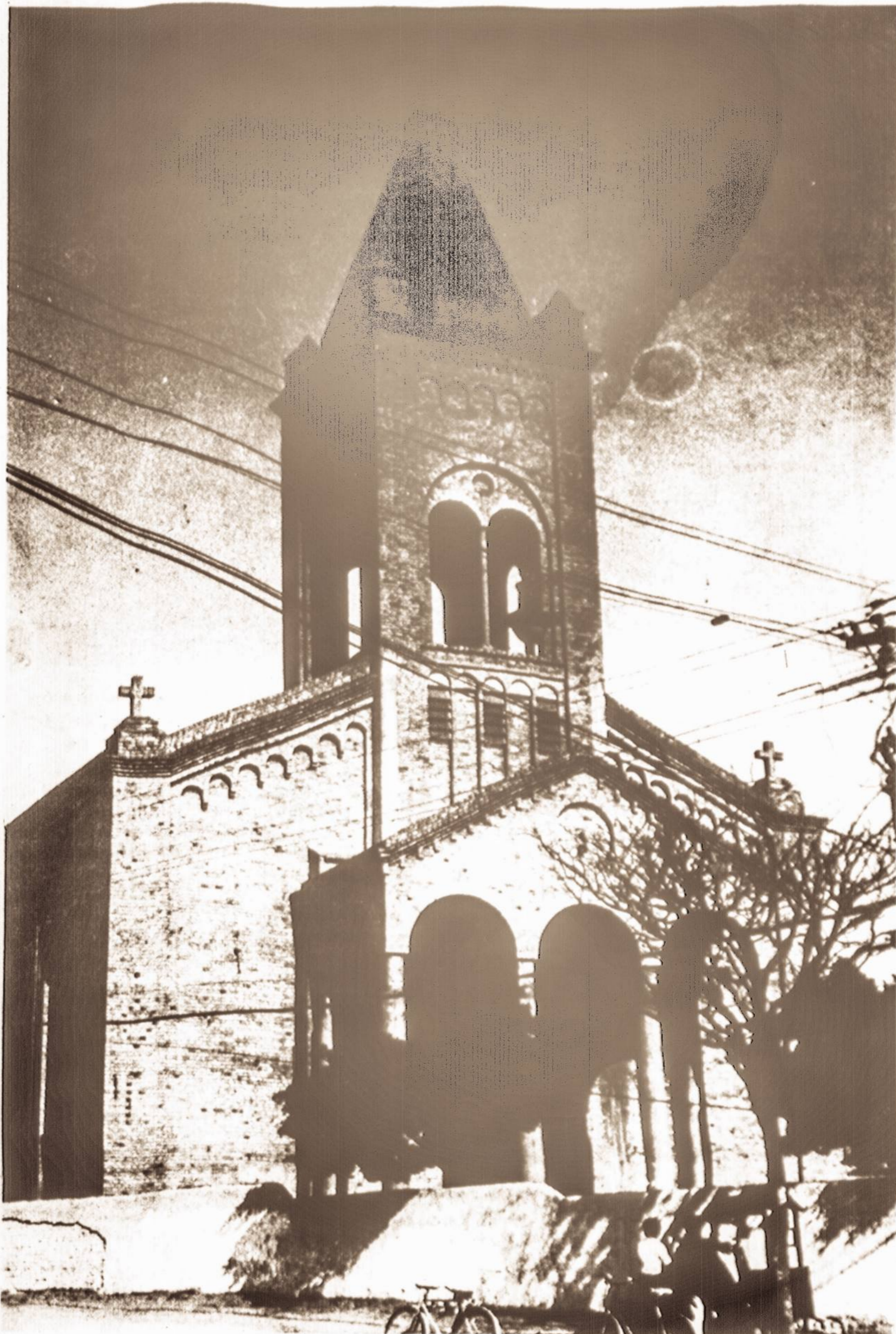
vėlavau, o prelatas sakė, kad neturi daug laiko, nes reikės pas ligonį eiti.

Stalas jau buvo padengtas, kai klebonijoje atsiradau. Prelatas Ragažinskas ir prel. Kazys Miliauskas buvo manęs belaukią. Vaišino mane ne tik lietuviškais barščiais, bet ir kitokiais braziliskais priedais. Buvo malonu prie vieno stalo pabūti su asmenimis, kurie Sao Paulo ir bendrai Brazilijos lietuvių gyvenime yra vadovaujamose rolėse.

Žinodami, kad grįžtu iš Argentinos, kur rodžiau lietuviškus filmus, jie domėjosi kaip viskas pavyko ir paskui pradėjo teirautis apie gyvenimą Lietuvoje. Kalba gal būtų ilgiau užtrukusi, bet čia atėjo Bareišis, atnešdamas mano filminį aparatą, tai ir išskubėjau su prel. Ragažinsku, norėdama jį nufilmuoti prie jo vadovaujamose parapijos bažnyčios, lietuviško kryžiaus, be to, jis man dar buvo žadėjęs supažindinti ir su seserimis pranciškietėmis, kurios netoliese turėjo savo vienuolyną ir mokyklą.

Palikęs mane su vienuolyno vyresniąja, prel. Ragažinskas paskui išskubėjo, nes žmonės, atvykę jo pasiimti, jau sustojo tiesiog prie vienuolyno vartų. Su prelatu kiek anksčiau buvau informavusi ir jų spaudos klausimais. Jis dabar redaguoja lietuvišką savaitraštį Mūsų Lietuva, bet sakė, kad netrukus turi atvykti stipresnių žurnalistinių jėgų iš JAV, o ir pats laikraštis norima pradėti spausdinti ofsetiniu būdu.

Turėdamas savo parapiečių tarpe autoritetinę žodi,

VILA ZELINOS LIETUVIŲ PARAPIJOS BAŽNYČIA

PRELATUS PIJUS RAGAŽINSKAS

prelatas Ragažinskas vadovauja didžiuliam tenykščių lietuvių veiklos.

Jisai taip pat dalyvauja ir bendroje pavergtųjų tautų veikloje, ypač tokiais atvejais, kai reikia visiems vieningai pasirodyti kuria nors proga, kaip pavyzdžiui, kokios sukakties minėjime ar panašiai.

Prel. Ragažinskas taip pat dalyvauja ir lietuviškos radijo valandėlės vadovybėje. Bendrai jo veikla, kaip vietiniai lietuviai šviesuoliai pasakojo, yra daug prisidėjusi prie to, kad Vilos Zelinos ir artimų apylinkių lietuvių tarpe pradėjo nykti komunistų simpatikai, kurių, gyvenant sunkiose materialinėse sąlygose, buvo nemažai atsiradę.

Prel. Ragažinskiui pastariniame darbe, o taip pat ir lietuviškos veiklos vadovybėje tikiama ir kiti lietuviai dvasininkai. Jų tarpe buvo ir prel. Miliauskas, kuris, kiek pastaruoju metu teko patirti, esąs sunkiai susirgęs ir reikalingas materialinės paramos.

Prel. Ragažinskas kilimo yra vilkaviškietis. Į Braziliją jisai atvykęs 1936 m. Pagal Exul Familii encikliką jisai paskirtas misininku lietuvių kolonijai, o 1958 m. Sao Paulo vyskupas jam suteikė dekanato titulą. Prelatu Popiežius jį pakėlė 1959 m.

Ji, kiek teko girdėti, myli ir gerbia tiek senoji, tiek ir naujoji emigracija. Seniesiems emigrantams jisai padėjo savo patarimais, patekus į išnaudotojų — fazendierių rankas, o II Pas. karo pabėgėliams jisai padėjo susirasti darbo ir apsirūpinti butais.

Naujųjų emigrantų Sao Paulo buvo nemažai. Dabar prelatas veda akciją už tai,

kad būtų suteikta materialinė pagalba eksrepatriantams iš Lietuvos.

(Bus daugiau)

* MOTERŲ VIENYBĖS įvykusio vasaros pobūvio Sinaušų rezidencijoje Brooklyne tilps sekančiame Vienybės numeryje.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sev.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

Republikonų Partijos kandidatas į JAV Prezidentus, Senatorius Barry Goldwater iš Arizona (dešinėje), kalbasi su kongr. William E. Miller iš New Yorko, kurį jis pasirinko, o Republikonų konvencija nominavo kandidatu į Vice-prezidentus.

REPUBLIKONŲ PARTIJA

Atkelta iš 5 psl.

consin ir Vermont, turėjo konvencijas, kurios priėmė republikonų vėliavą. Nors nebuvo visuotinio priėmimo šiaurinėse srityse, daugelis vietinių asmenų, kongresmanų ir devyni gubernatoriai laimėjo rinkimus, kaip republikonai.

Per sekančius metus partija, kilusi taip staigiai, turėjo daug nesutikimų. Šalia vergystės buvo kitų problemų ir dėl jų republikonai neturėjo vieno tvirto pagrindo bendram sutarimui. Tačiau naujasis judėjimas buvo išgelbėtas nuo žlugimo pakartotinai kylančiu vergystės klausimu. Vergystės klausimas visada juos suvedė.

Kansas teritorijai esant karo išvakarėse, republikonai įėjo į prezidentinio nominavimo kovą 1856 m. Kandidatais nominacijai buvo Salmon Chase, Ohio valstybės gubernatorius, William Seward, New Yorko valstybės gubernatorius ir John Fremont, pasienio herojus iš Kalifornijos, padėjęs sunaikinti Oregono kelią ir iškėlęs vėliavą virš dar neištyrinėtų

Rocky kalnų. Dėl šių žygdarbių Fremont buvo nominuotas.

Tačiau rinkimų metu 1856 m. demokratų kandidatas James Buchanan buvo išrinktas prezidentu. Republikonų partija turėjo savo programą, bet dar neturėjo vado.

Įtakingiausias senatorius šiaurėje tuo metu buvo Stephen A. Douglas, demokratas iš Illinois valstybės, pasiūles vergystės pratęsimą Kansas ir Nebraska valstybėse. Tačiau Douglas pradėjo trauktis iš savo užimtos pozicijos vergystės klausimu ir ėjo kartu su prezidentu Buchanan, Republikonai kalbėjo apie jo "patraukimą į savo partiją," tačiau tai niekad neišsipildė. Douglas, "Mažasis Milžinas" buvo perrinktas į senatorius 1858 m., kaip demokratas. Jo priešininkas, nominuotas Illinois valstybės republikonų, buvo Lincoln, kuris tiesiai konstatavo: "Namas, pasidalinęs prieš save, negali stovėti. Aš manau, kad ši valdžia negali nuolat pakelti pusiau vergystės pusiau laisvės stovio." Šie žodžiai pasidarė pačiomis svarbiausio-

mis kongresinėmis varžybomis ir debatai tarp Abraomo Lincolno ir Stephen A. Douglas "uždegė ganyklas."

Douglas savo rinkiminės kampanijos metu keliavo skersai Illinois valstybę geležinkelio vagone, kurio priekyje buvo išstatyta varinė armota, griaudžianti kiekviena name mieste. Lincolnas keliavo kaip paprastas keliautojas tame pačiame traukinyje. Kai rinkimų balsai buvo suskaičiuoti, Lincolnas pralaimėjo ir jis pareiškė, kad "tik paslydo, bet nekrito." Jis laimėjo nepaprastą tautinį prestižą. 1860 m. rinkimuose Douglas pralaimėjo ir Lincolnas, republikonas, tapo prezidentu. Jis buvo pirmas iš 12 republikonų, išrinktų vėliau į šį aukščiausią mūsų tautos postą.

A. C. N. S.

Vilniuje dvi dieni posėdžiavo kalbininkų konferencija, išklausiusi 15 pranešimų -- daugiausia apie gudų ir ukrainų kalbas senovės Didžiojoje Lietuvoje kunigalkštystėje ir jos palikuonis dabartinėje Gudijoje-Ukrainoje. Tuometinę slavų kalbą teismuose nusivietė Vilniaus u-to dėstytoja V. Stašaitienė. Rusų ir gudų kalbų santyki XVII amžiuje aiškino kita dėstytoja -- V. Sudavičienė.

Vilniaus Tiesa rašo, kad Telšiuose Juozas Striaupas nacių okupacijos metu išgelbėjo žydų Blato, Kaplano ir Faktoriaus šeimas -- viso 26 žmones. Jiems pamiškėje ir po savo sėklyčia iškasė slėptuves, kuriose gimė net du kūdikiai, o toje slėptuvėje išbuvo apie dvejus metus.

Pietų Amerikos lietuvių kongresas

Trečiasis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas įvyks 1965 m. vasario m. 18 -- 21 d. d. Brazilijoje, Sao Paulo mieste.

Kongreso Rengimo Komitetas sudarytas iš S. Paulo lietuvių visuomenės ir organizacijų atstovų. Komiteto pirmininkas -- Prel. Pijus Ragažinskas.

Komiteto būstinė: Rua Ignacio 671, -- Vila Zelina --, S. Paulo.

Korespondencijai adresas: Caixa postal 4118, Sao Paulo, Brasil.

Kongreso meninės sekcijos pirmininkas -- kun. Jonas Giedrys, S. J. Jį prašoma kreiptis visais Kongreso meninės dalies reikalais, anksčiau nurodytu adresu.

III-jo P. A. L. Kongreso darbotvarkės planas:

Vasario m. 18 d. -- ketvirtadienį -- vakare: atvykusiųjų registracija, informacijos ir susipažinimo bendra vakarienė.

Vasario m. 19 d. -- penktadienį -- : prieš piet ekskursija po S. Paulo miestą. Pietūs, 20 val. iškilmingas posėdis su paskaita.

Vasario m. 20 d. -- šeštadienį -- : prieš piet -- sportas, po jo -- jaunimo ir vyresniųjų posėdis. Pietūs. Po pietų vėl sporto rungtynės. 19 val. iškilmingas Vasario 16-rosios minėjimas.

Vasario m. 21 d. -- sekmadienį -- : 10-11 val. iškilmingos pamaldos S. Paulo miesto Katedroje. Pietūs, 15-16 val. padedamas vainikas prie laisvės paminklo Ipirangoje. 18 val. atsisveikinimo bendra vakarienė.

Kadangi dar gali būti įvairių pakeitimų, tai smulkesnis ir tikslesnis darbotvarkės ir programos planas bus skelbiamas tolimesniuose aplinkraščiuose.

Jei kas turėtų naujų sugestijų ar papildymų, prašome rašyti Komiteto pirmininkui prel. Pijui Ragažinskiui aukščiau nurodytu adresu.

Kongresan kviečiami visi Pietų Amerikos lietuviai bei kitų kraštų lietuviai.

STEBĖTOJAS...

Atkelta iš 5 psl.

minties deivė iš dievų tėvo Zeuso galvos. Kažkas yra pareiškęs kad lietuviai gabūs žmonės, tik lėto mąstymo.

Draugo Pr. Dailidė girgžda neteptais ratais: "Kai Amerika, nežiūrint savo galybės, pataikauja (?) Maskvai ir nereikalauja iš Sovietijos laisvo apsisprendimo teisės pritaikymo Pabaltijo valstybėms ir kitiems bolševikų užgrobtiems kraštams..." Tame pačiame Draugo numeryje -- pirmame puslapyje storų žinių apie prezidento Johnson paskelbtą Pavergtųjų savaitę, kuri kaip tik to apsisprendimo reikalauja, bet, matyti, Dailidė tik savo straipsnius skaito, todėl mažai žino, kas net Draugo kitame puslapyje dedasi.

Mūsų bolševikų Susivienijimas skelbia turįs dar 4,531 nari, bet per 34 metus mirė 3,205, pasitraukė apie 1,000 jaunimo. Kuopų dar veikia 132. Kita draugija -- "Literatūros" sakosi turinti 2,528 narius, kuopų 86, įmetinį suvažlavimą subėgo 70 atstovų.

Būtų gerai, jei SLA organas Tėvynė kas savaitę skelbtų kiek narių turi, kiek mirė, kiek išsirašė, kiek išsibraukė. Nariai žinotų, kada pavojaus ženklai reikalauja subrusti. Dabar redakcija vieton to spausdina -- liaudies dainėles, kurias bedainuodami, kad tik SLA nenusidainuotų?

Lietuvos sportininkų pasisekimai užsienyje sutvirtina kažkieno pareiškimą, kad kai okupantas draudžia reikštis humanitariniuose, lietuvių talentingas jaunimas ima reikštis gamtos moksluose ir sporte.

Patyrėme, kad Vilnius redakcija pajutusį Vienybėje ir medaus ir mėšlo. Nudžiugome, kad nuo Stalino laikų suakmenėjęs tos redakcijos protas pakrūtėjo, bet vėl nuliūdome, nes apsisvarstėme, kad žmogus medų ir mėšlą, paprastai, patiria ne protu, bet liežuviu ir nosimi. Tokiu būdu, Vilnius red., po senovės, suakmenėjusių protų, ilgų liežuvių ir nosių vyrų.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Tel. Virginia 3-3544

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ISTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, ivairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Iš Australijos atelnančios žinios sako, jog Siaurės Amerikos liet. krepšinio rinktinė laimėjo visas 4 rungtynes (apie tiek iki šiol gauta pranešimų). Liepos 10 d. pirmame susitikime rinktinė nugalėjo Sydnėjaus Paratels penketuką 84:49. Lietuvos rinktinės naudai taškus sukaldė: Čekauskas 25, Varnas 23, Modestavičius 6, Bazėnas 6, Šilingas 6, Slemčinskas 5, Sedlickas 4, Jesevičius 4, Adzima 3, Motiejūnas 2.

Tolimesniu priešininku buvo New South Wales rinktinė, kuri įveikta 82:58. Taip pat pergalės pasiekto prieš Sydnėjaus rinktinę — 96:66 ir New Castle 61:46. Pranešama, jog rungtynėmis plačiai domisi australai žiūrovai, jų spauda ir radijo bei televizija.

Vilniaus Sporto laikraštyje (birželio 18 d. numeryje) yra skundžiamasi, kad Vilniaus sportinė vadovybė visai nesirūpina futbolo rungtynių reklama. Čia rašoma: "Šlaidis metais, kaip niekad, daug rungtyniauja respublikos "A" klasėje žaidžiančios komandos. Ir Vilniaus stadionuose poilsio dienomis susitinka nemaža šių vienuolių. Tik labai blogai, kad patekti į tas varžybas labai sunku, nes nėra jokios reklamos: nežinoma, kokiuose stadionuose ir kokios komandos žaidžia, kada varžybų pradžia, Nesuprantama dėl ko futbolo federacija ir kiti užmiršo sostinės futbolo susitikimų reklamą. Todėl, norėdamas pamatyti tuos susitikimus, vaikštai žmogus iš stadiono į stadioną, tačiau dažnai taip ir nepatenki į rungtynes."

Ši nusiskundimą pasirašė 8 futbolo mėgėjai — finansų ministerijos darbuotojai.

Sov. Sąjungos lengv. atletikos rinktinė, kuri šio mėnesio paskutinį savaitgalį varžysis su Amerikos rinktinė Kalifornijoje, savo sudėtyje, kaip pranešama, turės ir 3 lietuvius: Kęstutį Orentą, A. Aleksiejūną ir A. Baltušniką. Šiuo metu jie yra vieni iš geriausių Sovietų Sąjungoje. Taip pat ir daugiau lietuvių yra pirmuose Sov. Sąjungos dešimtuokose, bet Amerikoje varžysis tik po 2 žmones kiekvienoje rungtyje.

* CHICAGOS Lituanicos futbolo komanda liepos 12 d. Marquette parko aikštėje įvykusiose draugiškose futbolo rungtynėse nugalėjo Evanstono vengrų vienuolikę 3:2.

* VILNIETIS V. ŽITKUS žaidė Sov. Sąjungos jaunimo futbolo rinktinės, dalyvavusios 3 komandų tarptautiniame turnyre Maskvoje, sudėtyje.

* VILNIAUS ŽALGIRO moterų aštuonvietė valtis, panašiai kaip ir vyrų aštuonvietė, skina laimėjimus. Ši valtis, kuri yra Europos žemyno nugalėtoja, rungtyniavo Lenkijoje ir ten nugalėjo. Tada ji išvyko į Griunau — Rytų Vokietijon, kur varžėsi su vokiečių, rumunų ir lenkų valtimis. Ir čia žalgirietės užėmė I vietą, antroje palikdamos R. Vokietijos irkluo-tojas. Dabar mūsų šiek tiek laukia vėl Europos pirmenybės, kurios šiemet bus Amsterdame.

* XVIII-ji olimpiniai žaidimai įvyks ši rudenį Japo-

PAS VIENYBĖS RĖMĖJA JULIŲ DAUGMAUDI

Brooklyno senajame lietuvių centre — 273 Grand St. gyvena gražiai įsikūręs Vienybės skaitytojas ir rėmėjas Julius Daugmaudis. Čia jis turi ir savo biznį — taverną, kuri yra gausiai lankoma ne tik lietuvių, bet ir kitataučių.

Julius gimęs 1892 m. Šiauliy aps., Žagarės vals. Jaunas būdamas atkeliavo į šį kraštą. Tuoj stvėrėsi darbo, susitapė pinigų, praturtėjo. Dabar turi didelį namą ir yra užsitikrines sau ateitį.

J. Daugmaudis seniai skaito Vienybę, ja donisi, remia. Linkėtina šiam Vienybės bičiuliui dar daug gražių, saulėtų dienų.

XVIII

Vienas iš daugelio Tokyo olimpiados plakatų.

nijoje. Jie prasidės spalio 10 dieną ir tęsis iki 24 d.

* S. REŠEVSKIO ir vengro Portišo mačą aiškiai (3,5:0,5) laimėjo vengras. Tokiu būdu Portišas gavo teisę varžytis pasaulio šachmatų pirmenybių pretendentų turnyre. Pralaimėjęs Reševskui, čia nedalyvaus nė vienas JAV šachmatininkas.

* LIETUVOS A KLASĖS futbolo pirmenybių pirmame po-grupyje vyrauja Kauno Inkaro futbolininkai. Antrame po-grupyje veda Kėdainių Nevėžis. Tiek pat taškų, bet su blogesniu įvarčiu santykiu, yra ir Naujosios Akmenės Cementininkas.

Vienybietis Julius Daugmaudis prie savo tavernos - 273 Grand Street, Brooklyne. E. Šulaitis nuotr.

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOŽAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKASKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

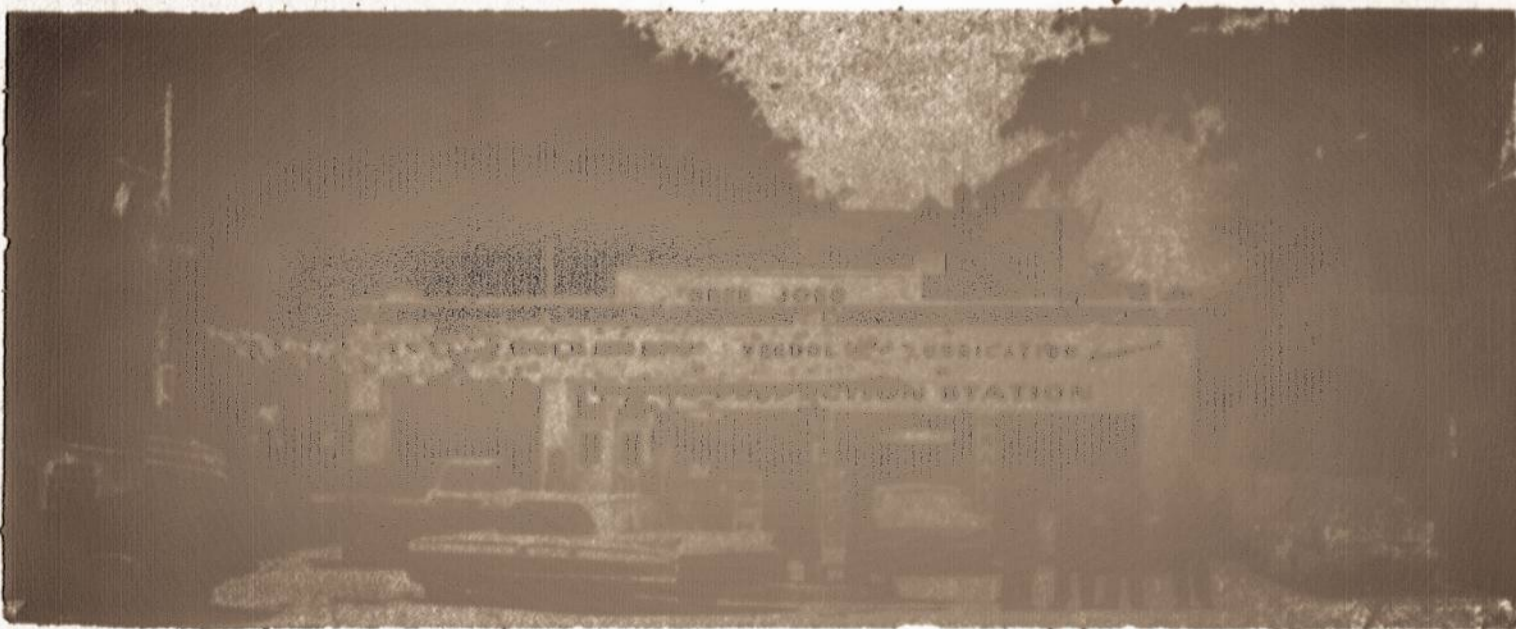
Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Jack D. Reamer REAMER & SON INC. Robert F. Nark

Visokios rūšies apdrauda

APDRAUDŽIAME VISOKIUS AUTOMOBILIUS, BET KOKIO AMŽIAUS VAIRUOTOJUS
175 REMSEN STREET, BROOKLYN 1, NEW YORK
Telefonai: MAIN 4-6400; Naktį BU 7-2807

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* VIENYBĖS BENDRADARBIŲ suvažiavime rugpjūčio 22 d. rengiasi gausiai dalyvauti korespondentai ir laikraščio rėmėjai iš įvairių miestų. Suvažiavimo pradžia 10 val. ryte. Tą pačią dieną 2 val. p.p. Vienybės sodyboje įvyks pobūvis, į kurį maloniai kviečiami dalyvauti laikraščio skaitytojai. Svečių tarpe bus tautybių spaudos atstovai ir kt. Pakviesta dalyvauti artistė Rūta Lee-Kilmonytė. Tikimasi, kad tame suvažiavime atsilankys ir Vienybės bendradarbis Girknalis su aktualia paskaita.

* E. Povilanskienė, vienybiete, su dukra ir anūke išvyko savaitel atostogų į Coxacke, N. Y., o vėliau poilsio vyks į Atlantic City, N. J. Viešės SLA naujame vasarnamyje.

* ADELINĖ DRAGUNAITĖ-SAMULIONIENĖ, dainininkė, mirė liepos 20 d., gillame nuliūdime palikdama vyrą Antaną ir dvi dukras. Vėlonė buvo 46 metų amžiaus. Savo laiku A. Samulionienė buvo veikli Apreiškimo Par. choro narė, kaip solistė dalyvavo koncertuose Brooklyne. Palaidota liepos 27 d. iš "St. Mary's Gate of Heaven" bažnyčios į Long Island kapines, Pinelawn, N. Y. Laidotuvėmis rūpinosi Leo Kearn įstaiga, 103-33 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N. Y.

* DARIUS IR GIRĖNO paminklo komitetas liepos 18 d. Brooklyne, Lituanica aikštėje, prie didvyrių paminklo buvo surengęs jų tragiško skridimo minėjimą. Minėjimą atidarė pirm. J. Šaltis, Angliškai tą patį paašškino adv. S. Bredes. Invokaciją sukalbėjo kun. dr. St. Valiušaitis, JAV ir Lietuvos himnus sugiedojo solistė Lionė Juodytė. Pagrindinę kalbą pasakė Lietuvos Gen. konsulato atstovas A. Šimutis. Toliau kalbėjo P. Montvila, Br. Spūdienė, Helen Kulber, D. Klīnga, dail. J. Juodis, J. Aymanas, Ant. Bržek (lenkų atstovas), O. Kaulakienė iš Floridos ir kt. Prie didvyrių paminklo buvo padėta gėlių.

* MAJORAS ALGIRDAS BACEVIČIUS šio mėnesio pabaigoje tarnybos reikalais išskrenda į Vietnamą.

* VIENYBĖS LEIDĖJA V. Tyslavienė gavo telegramą iš Washingtono, kviečiančią ją dalyvauti Baltuosiuose Rūmuose audiencijoje pas JAV Prezidentą Johnsoną, pirmadienį, rugpjūčio 3 d. Šiame susitikime su Prezidentu, be lietuvių spaudos atstovų, dalyvaus ir kitų tautybių laikraščių redaktoriai ir leidėjai.

* ELENA VYZIENĖ, žinoma senosios kartos veikėja, Moterų Vienybės pirmininkės Elenos Kulber motina, staiga mirė savo namuose liepos 26 d. Laidotuvės, kuriomis rūpinosi Garšvos ir Pauley laidojimo įstaiga, įvyko trečiadienį, liepos 29 d. Buvo pašarvuota Ridge Chapel, 405 91st St., Brooklyne. Palaidota šv. Jono kapinėse. Gillame nuliūdime liko dukros, bei daug kitų giminų. Plačiau sekančiame numeryje.

DAILININKO VYTAUTO JONYNO sukurtas kryžius, kuris puošia Vatikano paviljoną New Yorko Pasaulinėje parodoje.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

* Vienybėi pakeltus spaus-tuvę, dėl techniškių kliučių neišėjo liepos 23 d. laida. Iki šiol Vienybė buvo spausdinama New Jersey (beveik 50 mylių nuo New Yorko) ir tai būdavo viena iš vėlavimosi priežasčių. Naujoji spaus-tuvė yra Brooklyne ir čia spausdinant Vienybė anksčiau pasieks savo skaitytojus.

Radijo piknikas

"Lietuvos Atsiminimų" radijo piknikas įvyks sekmadienį, rugpjūčio 2 d., Jamaica Polish National Hall & Park (108-11 Sutphin Blvd.).

Programoje dalyvauja moterų "Ramunė" dainos trio, Rūtos ansamblis, taip pat bus "Miss Lithuania" 1964 rinkimai, Lietuviškų valgių bufetų ruošia A. Kauno maisto prekyba. Šokiai nuo 5 iki 10 val. vak. Įėjimas \$1.00 ir 25 c. už ženkliauką.

50,000 LIETUVIŲ
Atkelta iš 1 psl.

rūšies žvaigždė; Roy Strai-gis, muzikas, kompozitorius, plačiai ypač žinomas Rock-Roll judėjime, išleides savų plokštelių, Jacques Šernas, kino aktorius; Pranas Lubinas, krepšinio žvaigždė.

Numatyta dar sąrašą plėsti. "Stengsimės nė vieno neužmiršti", pareiškė viena šio komiteto narių.

Šio komiteto sąstate yra pirm. Petras Wytenus, Ant. Sniečkus, Elena V. Kulber ir Kazimiera Genevich. (v.)

KUN. DR. ST. VALIUŠAITIS

Į Lietuvų Dieną Pasaulinėje Parodoje New Yorke suvažiavus net 37 chorai su 1368 dainininkais ir 700 taut. šokių šokėjais. Tos šventės išvakarėse - rugp. 22 d. - didžiulėje 69th Regiment Armory, East 26th ir Lexington Ave., New Yorke, įvyks Lietuvų Dienos dalyvių ir svečių susipažinimo vakaras su užkandžiais ir šokiais. Šokiams groti kviečiamas Neolituanų 18 asmenų orkestras iš Cleveland, Ohio.

RUGP. 23 D. PROGRAMA:

12 val. - iškilmingo vaikiniko padėjimo apeigos prie lietuviško kryžiaus pasaulinės parodos aikštėje (Garden of Meditation & Avenue of Africa);

12 val. 30 min. šv. Mišios už kenčiančią tėvynę Lietuvą Singer Bowl stadijone;

1 val. 30 min. po pietų tame pačiame stadijone didžiulis paradas; į stadijoną organizuotai, su vėliavomis, užrašais, uniformomis įžygiuos 1368 dainininkai, 700 tautinių šokių šokėjų, karo veteranai bei kitos organizacijos, lydimos Bostono lietuvių orkestro.

(Organizacijos, norinčios dalyvauti šioje istorinėje šventėje, turi nedelsiant kreiptis į Meninės programos koordinatorių: Mrs. Kazys Vasiliauskas, 28 Shepherd Avenue, Brooklyn 8, N. Y. Tel. MI 7-6014).

Paradas įžygiuos iš paviljono lauko pusės. Parade dalyvaus minėti dainininkai, šokėjai, orkestras ir užsiregistravusios karo veteranų ir kitos organizacijos.

Į Singer Bowl stadijoną estradą įeis vien chorai ir tautinių šokių grupės.

2 val. po pietų prasidės Lietuvų Dienos iškilmės ir pasirodymai. Trumpu žodžiu atidarys akt. Kazys Vasiliauskas, pakviesdamas Lietuvų Komiteto Pasaulinei Parodai pirmininką prof. Jukubą Stuką tarti žodį.

Šios šventės proga kalbą pasakys Lietuvos Atstovas Washingtono Juozas Kajecakas. Programai vadovaus -- Hollywoodo aktorė -- Rūta Lee Kilmonytė.

Po įžanginių kalbų-chorų bei tautinių šokių grupių pasirodymai.

Rugpjūčio 24 dieną Lietuvų Dienos programa bus tęsiama United States paviljone, dalyvaujant chorams bei tautinių šokių grupėms. Bus dvi programos. Pirmoji -- nuo 4 val. iki 5 val. po pietų, antroji nuo 7 iki 8 av. vakaro. Šias programas praveisti specialiai prašė Michael Folley, Director of the Special Events of the World's Fair.

Rugsėjo 20 d. parodoje specialiai New Yorko lietuvių diena įvyks New York State paviljone.

Lietuvių Dienos metu parodos rajone bus platinama brošiūra apie Lietuvą, tam tikslui išleisti Lietuvų Die-

nos ženkliai, bei New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmų leidinys -- vadovas, Spausdinamos atvirutės su būdinguoju lietuvišku kryžiumi, kuris tūkstančiams, jei ne milijonams, parodos lankytojų, kasdieną primena Lietuvai padarytą skriaudą -- jos pavergimą ir visų sąmoningų lietuvių ryžtą atgauti Lietuvos laisvę.

Lietuvių Komitetas Pasaulinei Parodai New Yorke, laukdamas daug svečių iš Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kanados, pirmajai pagalbai yra suorganizavęs gydytojų bei galtingųjų seserų kadra. O 200 New Yorko -- New Jersey jaunimo, vadovaujamo Algirdo Budreckio, teiks pageidaujamas informacijas. Žodžiu, New Yorko Lietuvių Komitetas Pasaulinei Parodai daro viską, kad toji šventė būtų tikrai visokeriopai verta lietuvių vardo.

Tačiau užtikrintas Lietuvių Dienos pasisekimas priklauso nuo mūsų visų, mieli tautiečiai, glaudaus bendradarbiavimo, aukos.

Dainininkai, šokėjai, Komiteto nariai dieną naktį dirba, aukoja laiką, poilsį ir sveikatą ruošdamiesi šiai didžiajai lietuvių demonstracijai, kad geriau ir aukščiau iškeltų Lietuvos vardą, parodytų pasauliui jos kultūrą, jos didžiąją skriaudą. Bet dar yra labai daug ir tokių tautiečių, kurie dėl vienokių ar kitokių sumetimų niekuo neprisdėjo prie šios šventės-

demonstracijos pasisekimo užtikrinimo; dar jų ausys neišgirdo pančiuose kenčiančios motinos tėvynės pagalbos šaukiančios balso: "branginkite mano vardą, nepamirškite manęs, jūs mano laisvieji sūnūs ir dukros."

Broliai, sese, lietuvi, negalėdamas pagelbėti Komitetui darbu, paremk jį savo auka, ne rytoj, bet šiandieną. Sųsk savo, kad ir kuklią auką: Mr. Antanas Šetikas, 84-11 101st Street, Richmond Hill 18, New York.

Komiteto išlaidos didelės. Jam reikės per porą tūkstančių svečių -- programos įvykdytojų priimti, bent kukliai pavaišinti. O kur visos kitos išlaidos.

Mes tikime, kad ir šiuo atveju, kaip ir kitų didelių įvykių progomis, lietuvių visuomenė nebus abejinga ir dosniai parems Lietuvų Dieną savo aukomis, savo gausių dalyvavimu joje -- rugpjūčio mėn. 23 dieną.

* VIENYBIEČIAI, atvykstantieji į Pasaulinę Parodą New Yorke, kambarius nakvynę gali išnuomoti Vienybės patalpose, 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Prašoma telefonuoti Apple-gate 7-7257.

* SLA organas Tėvynė per rugpjūčio mėn. neišleis savo laidų. Skelbiamos vasaros atostogos.

Lietuvių Dienos iškilmės New Yorke